

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 6. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2005. június

Iványi László 2005. június 14-én lesz ezüstmisés pap, ami azt jelenti, hogy pappá szentelése óta eltelt immár 25 év. Gyomaendrődön az Endrődi Szt. Imre Egyházközség és a Hunyai Szt. László Egyházközség plébánosa, 16 éve szolgálja szülőföldjét.

Ez az évforduló mindannyiunkat emlékezésre kötelez.

Laci atya ismertsége, népszerűsége, segítőkészsége és munkássága legendáshírű.

Sokan, szinte mindnyájan ismerjük, mégis elmondom eddigi életútját röviden:

1957-ben Endrődön született; Gyomán, a Kiss Lajos Gimnáziumban érettségizett. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte;

1980. június 14-én szentelték pappá Szegeden;

1980-82 Ásotthalmon, mint káplán kezdi meg tevékenységét;

1982-1984 Debrecenben szolgál;

1984-1989 Hosszúpályiban teljesíti papi hivatását;

1989-től teljesít szolgálatot Endrődön;

1996-tól Hunya község lelkipásztori feladatait is ellátja.

1997-1999 között Dévaványa, Ecsegfalva és Körösladány lelkipásztori szolgálata is hozzátartozott;

Lelkipásztori feladatai mellett Debrecenben mindig szeretett feladatával, az ifjúsággal kezd foglalkozni.

Ezüstmise

Nagyon kedves éveit Hosszúpályiban tölti, ahol nagy munkába kezd és nem is sejtí, hogy ez egy nagy munkának a kezdete, a templombelsőt teljesen felújítja. Létavértesen pedig csodát tesz: egy régi iskolaépületből kápolnát alakít ki.

A rendszerváltás évében kerül Endrődre, és feladatai megsokszorozódnak. A papi hivatása mellett iskolaalapító és templomépítő. 1994-95 között létrehozta a Gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskolát, amely ősszel ünnepli fennállásának 10. évfordulóját. Felújítja templomunk külsőjét.

Az Úr nem hagyja, és további váratlan feladatokat kap. Villámcsapás következtében leégett hunyai Szent László templomot 1999-2000-ben újraépítette.

2001-2003 között besegít Kiss Pál igazgató úrnak a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola modern tornaterme megépítésében.

2002-ben felújíttatja az Endrődi templomtorony tetőszerkezetét és az esővíz elvezető csatornát, a következő évben az Endrődi plébánia épületének egyik felét, majd az idei esztendőben a másik részét.

2003-ban elkezdte, két év alatt be is fejezi Hunyán, az új plébánia építését.

A „Városunk” című helyi újság munkatársa, az egyházi rovat szerkesztője és technikailag is segíti a lap megjelenését. Az internetes változat is az ő precizitását és munkáját dicséri.

A helyi önkormányzat munkájában, - elsősorban a humánpolitikai szakterületen - évek óta részt vesz külsős bizottsági tagként. A Békés Megyei Szociális Közalapítvány kurátora, és több helyi civilszervezet alapítója, illetve kurátora.

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria kelkivezetője, tiszteletbeli lovag.

Iványi László plébános a város Gondozási Központjában élők lelki gondozását is különös nagy gondallal és szeretettel végzi.

Nélkülözhetetlen volt a technikai segítsége, amellyel a Gyomaendrődi „Ki kicsoda?” című könyv elkészítéséhez hozzájárult.

Iványi László plébános a megye több településén élő emberek lelki gondozásán túl, átlagon felül sokat tesz Békés megye kulturális örökségének megőrzéséért, gyarapításáért, a műemlék védelméért, a nemzeti vagyon gyarapításáért.

Munkájának társadalompolitikai értéke is igen jelentős. Elismerésként 2004-ben Gyomaendrőd Város Önkormányzati Képviselő

Testülete „Gyomaendrődért” emléklappal ismerte el munkáját.

A templom 200 éves évfordulójára elkészíti a történelmi kiadványt.

Kettős ünnepet köszöntünk: a 25 éves szolgálatot, és szüleinek 50. házassági évfordulóját. Istennek csodálatos ajándéka, hogy együtt ünnepelhet majd a Fiu és a Szülők: hálat adva a Teremtőnek az eltelt évekért, és velük együtt szülőfaluja Endrőd. A közös hálaadásra és az ünnepi ezüstmisére Endrődön, 2005. június 18-án, szombaton de. 10-órakor kerül sor. Jöjünk el minél többen, és köszöntsük együtt ezt a szép eseményt jelenlétünkkel!

Ezüstmiséje alkalmából köszönjük meg a hívők és nem hívők nevében ezt a nem mindennapi szolgálatot és munkát, amit híveiért, az egész egyházközségért (egyházközségekért) tett. Kívánunk jó egészséget hivatásában - szolgálatában egyaránt, hogy a Krisztusi úton haladva tovább vezesse a rábízottakat. Isten áldja meg eddigi és további munkásságáért!

Az egyházközségek hívei nevében köszöntöm az ezüstmisés Dom. Iványi László plébánost, tiszteletbeli lovagot.

Fr. Ungvölgyi János
Endrődi Szt. Imre Egyházközség
világi elnöke

Önnel joga van tudni...

Május 9-én a Városfenntartó és Környezetvédelmi bizottság rendkívüli ülést tartott, amelyen

A 2005. év II. félévében megkezdésre kerülő, útalappal ellátandó belterületi utcákat választottak ki.

Első ütembe került utcák:

Hantostkerti, Ságvári, Körgát, Mikszáth II. Hunyadi IV, Budai Nagy A, Gárdonyi, Lehel, Rózsa F, Szabó E, Bartók, Mohácsi, Polányi II. ütem, Zsák-Tulipán, Könyves Kálmán, Martos Flóra, Kinizsi, Liliom, Kársz, Köztársaság, Népliget, Dózsa Gy, Szent Antal, Polányi

A kiválasztott utcák közül csak az kerül megépítésre, amelynél az útépitésre vonatkozó társulási szerződést az érintett ingatlan tulajdonosok 67%-a igennel aláírja. Emiatt a kiválasztott utak névjegyzéke változhat. Az utak tervezése, engedélyeztetése, közbeszerzési eljárása elindul, amely előkészítő folyamatok 2005. év szeptember végéig befejeződnek, és a tényleges útépitési munkák két ütemben valósulnak meg. Az első ütemben az utak 2005. őszi kohósalakos útalapot kapnak, és 2006-ban a záró aszfaltrejteget. Az útépités tervezet költsége 167,8 millió forint, amelynek 80%-át az önkormányzat, és 20%-át a lakosság állja.

Május 26-án a Képviselő-testület az alábbi témákban hozott döntést:

Békés Megyei Környezet- és Természetvédelmi Kft által készített Gyomaendrőd Város Környezetvédelmi Programot a Képviselő-testület elfogadta, azt további véleményeztetésre alkalmasnak találta.

A Nemzeti ünnepek rendezésének jövőbeni szervezési módjáról, a szónokok kiválasztásának elveiről és jövőbeni gyakorlatáról szóló egyeztetési feladattal a Testület megbízta Dr. Kovács Béla képviselőt, hogy egyeztessen a pártokkal, civilszervezetekkel.

Dr. Ágoston Sándor írásbeli javaslatára a Testület felhatalmazta a polgármestert, hogy a szerbiai Torontálvásárhely vezetésével vegye fel a kapcsolatot, egy esetleges testvérvárosi kapcsolat jövőbeni kialakítása céljából.

Jóváhagyta a Testület a Szarvasi Rendőrkapitányság Gyomaendrőd Rendőrőrsének 2004. évi munkájáról szóló beszámolót, amelynek lényeges megállapításai:

A rendőrség személyi-technikai feltételei a 2003. évhez képest 2004-ben alapvetően nem változtak. Az egyenruhás állomány létszáma a kívánt szintet nem éri el, ezért a feladatok végrehajtása sokszor nehézségekbe ütközik. A bűnügyi csoport 6 fő volt tavaly augusztusig, azóta egy fővel bővült. Az örs illetékességi területén 2004-ben 499 bűncselekmény vált ismertté, ez a szám az előző évi 543-hoz képest csökkenést mutat, de ha a 2002. évi adatahoz hasonlítjuk, még jobb a javulás, hiszen akkor 625 volt ezen bűncselekmények száma. Sajnos a betöréses lopások száma az előző évihez 28%-os növekedést mutat, de jó hír, hogy három – jelenleg is folyamatban lévő – sorozat-jellegű ügyben folyik eljárás, amelyben 12 gyanúsítottal szemben 110 rendbeli kocsma, vikendház, valamint lakás és üzletbetörés miatt folyik eljárás. A rablások száma is emelkedett, főleg az iskolások sérelmére elkövetett több rendbeli rablás miatt, amelyet felderítettek, és már az ügyészség előtt van a vádemelési javaslat egy másik szinten felderített rablással együtt. A rablások felderítését sok esetben nehezíti, a sértettek alkoholos állapota... ettől függetlenül a felderítési mutató kedvező, 80% fölött van. Jellemző bűncselekmény még városunkban a közrend elleni, ami közokirat hamisítást, magánokirat hamisítást, és okirattal való visszaélést jelent. Említést érdemel még a kábítószerrel kapcsolatos bűnügy, amelyben 30 fővel szemben élt a rendőrség vádemelési javaslattal az ügyészség felé, ezenkívül jelenleg is folyamatban van egy eljárás, amelyben szintén érintettek gyomaendrőd fiatalok. Testi sértéses, személy elleni bűncselekmény 24 esetben volt. Az örs illetékességi területén 2004-ben emberölés nem volt.

Az egyenruhás állomány nemcsak a városon belül, hanem a tanyák lakóinak biztonsága és a közúti közlekedés biztonsága érdekében is munkálkodik, valamint az iskolákban a DADA program oktatását is ellátják. 2004-ben 87 közlekedési baleset történt, amelyből 27 személyi sérüléses volt, 4 esetben halálos kimenetelű, 9 esetben súlyos sérüléses, és 14 esetben könnyebb sérüléses. Csökkent a kerékpárosok által okozott balesetek száma is, ami igazolja, hogy az ittas és szabálysértő kerékpárosok is helyszíni bírságolás alá kell, hogy essenek. Míg 2003-ban 30 alkalommal, 2004-ben összesen 8 alkalommal folytattak ittas járművezetővel szemben eljárást. A rendőrségnek jó az együttműködése a helyi polgárőrséggel.

A testület tavalyi felajánlásával élt a kapitányság vezetője, és kérte, hogy a városunkban szolgáló rendőrök munkáját két robogó vásárlással segítsük. A testület egyhangúlag megszavazta a kérést, abban a reményben, hogy ezzel is nő a lakosság biztonsága.

Császárné Gyuricza Éva képviselő

Olvasói levél

Tisztelt Szerkesztőbizottság!

„Kérem, hogy a júniusi számban, ha lehet, jelenjen meg szerény megemlékezésem.

PEDAGÓGUSNAPRA

Két éve, hogy megemlékeztem és köszöntöttem Timár Irénke óvó nénit, tanítóimat, tanáraitam nagyon nagy tisztelettel.

Most sem tudok mást írni, csak hálát és köszönetet: Timár Irénke (Véha Antalné) óvó néninek, Vaszkó Irénke tanár néninek, Márton Gábor tanár úrnak és azoknak, akik már nincsenek közöttünk. Mindnyájuknak hálával és köszönettel tartozom a szeretetteljes tanítáért. Isten éltesse még őket sokáig, erőben, egészségben, akik már nem élnek, nyugodjanak békében!

Azt hiszem, a fiatalokról is kell szólni (hiszen nekem is vannak gyermekeim, akik közül az egyik pedagógus, sőt 3 diplomája van), mégpedig Polányi Éváról, akit ismeretlenül is szeretettel köszöntök! (Édesanyjával együtt jártunk iskolába.) Polányi Éva tanárnő hónapról hónapra meglep csodás írásaival ebben az újságban. Legutóbb meglehetősen szeretettel írt az elhunyt Pápánkról. Nagyon örülök, hogy vannak ilyen elhivatott fiatalok, akik továbbviszik a szeretetteljes tanítást, nevelést. Volt kitől tanulnia, a drága emlékü Paróczai Gergely bácsitól, nagyapjától, aki magyartanárom volt. Kívánok Polányi Évának és minden elhivatott pedagógusnak további erőt, szeretetet a tanításhoz, neveléshez egész családom nevében.”

Békéscsaba, 2005. május 11.

Szeretettel:

Gergelyné Kertes Katalin,
aki Endrődön a Selyem utcában lakott.

Küldök két fényképet. Az egyik 1944-ből óvodáskori emlék, Timár Irénke óvó nénivel, a Nagy-óvodából. A másik a Nagylányiskola udvarán készült, Gábrriel Irma tanító nénivel, 1946-ban.

Kertes Katalin óvodás emléke 1944-ből

1946-ban voltam elsődöző II. osztályos tanító nénink Gábrriel Irma

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Május második szombatján a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria székhelyén Endrődön a Szent Imre templomban ünnepélyes keretek között, közösen hangos ima keretében megújításra került a Lovagrend felajánlási aktusa.

Részlet a felajánló imából:

„Áldott és szeplőtelen Szűz, a Templomos Lovagrend Királynéja és Ūrnője, lovagjaid menedéke és vigasztalása, trónusod előtt leborulva téged választunk szószólónk Istennél.

...méltóztassál gondot viselni rá, úgy rendelkezve mindenről és mindenkiről, ahogy neked tetszik, a te védelmedbe ajánljuk családjainkat, szüleinket, jötevőinket, gyermekeinket és mindenkit, akik rád bizzák magukat.

Ūrnők, templomosok Királynéja, imádkozzál érettünk. Ámen.

A Lovagrend tagjai és meghívott vendégei a misét követően a Gondozási Központ Foggyatékos Klubjába látogattak, ahol meghatóan szép ünnepséggel kedveskedtek a gondozottak. Az ünnepség műsora Anyák napi köszöntés volt, ezért a klubtagokon kívül a gondozottak családtagjai, valamint a város polgármestere is jelen volt.

A Lovagrend egy számítógépet ajándékozott a segítségre szoruló klub tagjainak.

Kedves vendéglátással ért véget a szép délelőtt, amelynek műsora még sokáig hatással volt és emlékezetes marad azok számára, akik hallhatták és láthatták.

Köszönet érte azoknak, akiket illet, szereplőknek és tanítóknak.

Magyarországon jelenleg mintegy 120 ezer alutáplál, gyakorlatilag ehező gyermek él, mondta az Egészségügyi Világszervezetének hazai koordinátora.

Április 23-án tartotta éves rendes küldött közgyűlését a Gyomaendrődi Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Egyesülete. A küldött közgyűlés elfogadta a 2004. évi gazdasági beszámolót és közhasznúsági jelentést, és a 2005. évi terveket.

Május 27-én délután került sor városunkban a KNER emléktér felavatására. Az avató ünnepségen megjelentek a város polgármestere köszöntötte, az ünnepi beszédet a nemzeti és kulturális örökség minisztere Bozók András mondta el. Az emléktér a Széchenyi-Terv, és a Sapard-Program támogatásával készülhetett el. A város képét szépíti az igényesen kialakított tér, és az áthelyezett Kner emlékszóbor.

FELHÍVÁS - Az árvízkarosultakért összefogásra van szükség!

A FIDESZ, és a SZÖVETSÉG A NEMZÉTÉRT Alapítvány felhívásához csatlakozott a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezete. Tagjait és szimpatizánsait valamint a lakosokat arra kérve, hogy gyűjtéshez csatlakozzanak és támogassák a rászoruló árvíz sújtotta honfitársainkat.

Gyermekek, női, és férfi ruhákat, lábbelikeket és pénzádományt gyűjtünk, az alábbi gyűjtőhelyeken: Császárné Gyuricza Éva Damjanich u 15, Vaszkó András Dózsa út 31, Marsiné Giricz Erzsébet Kísfok u 1 (Ridegváros), Neubort László Fő út 52, Blaha úti és Selyem úti óvoda.

Az adományokat június 15-ig várjuk és kérjük.

Május 13-án Békésszentandrás Hende Csaba országgyűlési képviselő fórumot tartott, ahol részletes és reális tájékoztatást adott az ország jelenlegi gazdasági és morális helyzetéről.

A tüdődaganatot okozó azbeszt cementből készült tetőfedő anyagok és csövek továbbra is importálásra kerülnek, miközben a felhasználását minden EU-tagállamban megtiltották. A környezetvédelmi tárca szerint a tilalom betartására egyelőre nincs hatékony megoldás. (?)

A Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) Országos Választmányi ülést tartott május 21-én Budapesten. A megjelenteket üdvözölte a választmány elnöke Latorcai János, megnyitó beszédet mondott Dr. Semjén Zsolt, felszólalt Dr. Konrad Adenauer (CDU; a Konrad Adenauer Alapítvány elnöke, Dr. Kövér László Fidesz-MPSZ választmányi elnök, Szászfalvi László (volt MDF-s országgyűlési képviselő). A választmány elfogadta a párt Alapszabályának módosítását, valamint a pártprogramot. Latorcai János és a küldöttek nagy tüsszal köszöntötték Firtl Mátyást, aki mint köztudott május 8-án a polgári oldal jelöltjeként példátlan fölénnyel nyerte meg az időközi választást Sopronban. A Fidesz és KDNP közös jelöltjeként a szavazatok 71,89%-át kapta, 54%-kal többet, mint szocialista ellenfele.

Varsóban felállítják II. János Pál szobrát azon a helyen, ahol pápaként tett, első látogatása során, szent misét celebrált, egymillió hívő előtt. Az emlékmű felirata II. János Pál 1979-ben elhangzott felhívása lesz: „A Szentlélek szálljon le, és változtassa meg ennek az országnak arculatát!”

Budapesten a metróvonalakon új ellenőrzési módszert vezettek be, a jegy nélkül utazók kiszűrésére. Ez azt jelenti, hogy mostantól nem a kijáratnál, hanem a bejáratnál, az utazás megkezdése előtt ellenőrzik.

A „Lendületben az ország” című kormány-programban 13 sorban foglalkoznak a hárommillió nyugdíjast érintő kérdésekkel. A programban foglaltaknál nagyobbak a kormány kötelezettségei, és természetesen a nyugdíjasok jogos elvárásai is!

TRIANONI GYÁSZOS ÉVFORDULÓ

1920. június 4-én Magyarországot keresztrefeszítették a versailles-i tárgyalásokon, nem bűnei, hanem hite, Istenhez való hűsége miatt, és lett így áldozata az elvakult gyűlöletnek és kapzsiságnak - írja Leon Degrelle belgiumi történész, aki többekkel egyetértően úgy vélekedik, hogy a magyarok gyűlölete Trianonban minden képeletet felülmúlt.

1920-ban először, 1947-ben másodsor, majd 1989-ben harmadszor erőszakolnak meg bennünket Trianonnal...

Erre a gyászos évfordulóra minden évben emlékeznünk kell, hiszen országunkat szétdarabolták, nemzetünket ártatlanul büntették meg. A Kárpát-medence területének nemcsak földrajzi összetartozása, egymásra utaltsága, egymást kiegészítő természeti adottsága, hanem a Kárpát-medencében élő magyar nemzet kulturálisan, nyelvben, történelmében, hagyományiban egységes nemzetet alkot. Igazuk, igaz van azoknak a történészeknek, akik szerint „a világtörténelem legördögibb, ugyanakkor legostobább és egyben legszégységteljesebb mesterkedésének eredménye Trianon”, ÉS ALDOZATA TÖBB MILLIÓ MAGYAR EMBER, akiknek múlt év december 5-én a kettős állampolgársághoz való jogot sem adták meg közülünk sajnos sokan...

A Nemzeti Konzultációs Testület nyilatkozata

Mi, a Nemzeti Konzultációs Testület tagjai, úgy látjuk, hogy Magyarország újkori történetének sorsfordító idejét éljük.

15 évvel a rendszerváltoztatás után már kellő távlatból tekinthetünk végig a magunk mögött hagyott esztendőkhöz ahhoz, hogy levonjuk a legfontosabb következtetéseket, mérleget készítsünk, mit tettünk jól, mit nem, illetve mit mulasztottunk el: új kapcsolatot alakítsunk ki, a jelen és a jövő, a politika és az emberek, s nem utolsósorban határon belüli magyar és határon túli magyar között.

Nemrég az emberek még hittek abban, hogy a jövő róluk szól majd. A rendszerváltoztatáskor óriási energia, hatalmas tenni akarás szabadtal föl. Ez összegződött az akkori eseményekben. Ez az energia adta azt a reményt, hogy a jövő több lesz, mint amit a jelen nyújtott, az adta a reményt, hogy a politika nem a fejünk fölött, hanem velünk együtt hozza a döntéseit. Ez a hit adta azt a bizakodást, hogy mindannyiunk ügyei közügyekké válnak.

A közéletben azonban egyre inkább a propaganda uralkodik a meghallgatás, megértés szándéka helyett. Az alkotást, a szabad Magyarország felépítését, közös gondjaink megoldását egyre inkább meddő viták, harcok váltották föl. Energiáink szétforgácsolódtak.

Az emberek csalódtak, és elfordultak a közélettől, jogosan érzik úgy, hogy az már nem róluk szól, nem értük van, ezért nincs igazi esélyük beleszólni a holnapjukba.

Mi ezen - immáron Európa polgáraitól is - változtatni szeretnénk: visszaadni az embereknek a reményt, ami Magyarország virágzásához nélkülözhetetlen.

Szándékunk szerint ez úgy képzelhető el, ha mindenkit megkérdezünk, meghallgatunk, ha mindenkinek lehetőséget biztosítunk, hogy megszólaljon, hogyan legyen tovább.

Azért vállalkozunk milderre, mert hiszünk abban: jelen és jövő, ember és ember között a kapcsolat újjászervezhető.

A nemzeti konzultáció révén - pártállástól függetlenül - mindenkinek felkínáljuk lehetőséget, hogy elmondja, milyen jövőt képzel magának és Magyarországnak. Kérünk mindenkit, éljen a lehetőséggel: valamennyiünkön múlik, sikerül-e, hogy a nemzeti konzultáció eredményeképpen a közélet újra az emberekről szóljon.

Újra az emberekről, újra az emberekről!

Nemzeti Konzultációs Testület

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Hetven éve

1935. március 20-án volt az endrődi sortűz, amelynek nyolc halottja és legalább harminc sebesültje volt.

POLÁNYI JÓZSEFNÉ FÜLÖP MÁRIA (1895-1935)

A Fülöp család kint élt Öregszőlőben, ott nevelték hat gyermeküket. Az édesapa „öregbéresként” dolgozott. Ebből a családból származott a csendőrsortűz egyik áldozata, Fülöp Mária.

Fülöp Máriát 1919-ben vette feleségül Polányi József. Beköltöztek a faluba, a mai Zrínyi Ilona utcába. Ott nevelték 4 gyermeküket. A férj fuvarosként, kocsisként kereste a családnak a kenyeret, a feleség eljárt dolgozni néhány módosabb családhoz, mosott, vasalt, ha kellett tapasztott is, amihez a nagyobb gyerekek már néha segítettek, például adogatták a

sarat.

A sortűz napján is, mint mindennap Fülöp Mária elvégezte az otthoni és a vállalat munkáját, délután felvette az ünneplő ruháját és a szomszédasszonnyal elmentek a piacra meg-hallgatni Andaházi képviselőjelöltet. A nagyobb gyerekek ki-mentek a ligetbe játszani.

Szép napos szerda délután volt. Fülöp Mária férje Polányi József a piactértől 2-300 méterre ült a bakon, az ügyvéd hirtaján várakozott.

A lövések után a megbolydult menekülő tömegeből valaki odakiáltott a kocsinak, hogy „megsebesült a feleséged”! A lovakkal nem tudott a tömegzavarban visszafordulni, kikötötte azokat egy fához, és gyalog rohant megkeresni a feleségét.

A községháza udvarán a fenyők alatt feküdt a meglőtt aszszony, már nem élt, amikor a karjaiba vette....

Este otthon azt mondta a négy síró árvának, hogy az édesanyjukat elvitték a kórházba, pedig a gyerekek már akkor tudták, hiszen hallották, hogy meghalt, emlékezik még most 70 év után is könnyes szemmel, Lapatinszkiné, Polányi Mariska néni. Ő volt a gyerekek között 13 évesen a legidősebb, a következő testvér Juszt 10 éves, a következő 7 éves, és a legkisebb gyerekek akkor 5 évesek voltak.

A temetésre 3-4 nap múlva került sor. Akkor még a háznál volt a szertartás, és amikor haza szállították a koporsót, Kiszely Simon koporsós felnyitotta azt, és a gyerekek a hokedlira állva megnézheték a sápadt „alvo” édesanyjukat, és örök búcsút vettek. Halott édesanyjuk szép, szinte mosolygó arcú képét őrizték így ezután emlékezetükben.

A temetés után nem sokkal a Gyulai Árvaház felajánlotta, hogy gondozásba veszi a négy árvát, de sem a gyerekek, sem az édesanyjuk nem váltak el egymástól. Nehéz évek következtek, szegénység, sok-sok munka már gyermekkorban, és megpróbáltatások sora. A csendőrsortűz tragédiája egész életükre rányomta bélyegét.

Sem gyermek, sem felnőtt fejvel nem tudják elfogadni, hogy miért kellett édesanyjuknak fiatalon, ártatlanul, értelmetlenül meghalni, és nekik árván maradni...

Lapatinszkiné, Polányi Mariska visszaemlékezését feljegyezte:

Császárné Gyuricza Éva

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,

Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

A II. GYOMAENDRŐDI NÉPRAJZI KONFERENCIA

Az endrői Tájház immár másodszor, s úgy tűnik, hagyományteremtő szándékkal rendezte meg ápr. 23-án néprajzi konferenciáját, amelynek témája most az „Oskolatörténet” volt.

Ezzel a címmel nyílt meg délelőtt tíz órakor a Tájházban az az egynapos kiállítás, amelyet dr. E. Szabó Zoltán nyitott meg, s melynek anyagát a helyi iskolák és magánszemélyek adták össze közrebocsátva féltve őrzött relikviáikat. A rendezvény délután háromkor az endrői Községi Házban előadásokkal folytatódott helyi és vendég előadók közreműködésével.

Elsőnek a miskolci Hermann Ottó Múzeum munkatársának, Szablyár Péternek az előadása hangzott el a gyomai Kiss Bálint rektortanító jósvafői gyermekkoráról, családi körülményeiről. Az ismertetett értékes forrás magának Kiss Bálint édesapjának, Kiss Dánielnek az 1820-as évektől haláláig, 1837-ig vezetett naplója volt, amely nemcsak életrajzi szempontból, de irodalomtörténeti és kultúrtörténeti nézőpontból is igazi csemegének számít. Képet ad nem csak Kiss Dániel jósvafői rektor életéről, korai megözvegyüléséről, második házasságáról, a kor házassági szokásairól, gyermekei születéséről, betegségeiről, járványokról, de a tanult ember nem is a nyilvánosságnak szánt, a kor szentimentális, romantikus stílusát követő emelkedett írásmódjáról is, amely emelkedettség a legmegrázóbb eseményektől a leghétköznapiabb történések feljegyzéséig terjedően mindvégig megmarad. Képet ad az érző szívű, romantikus férfiideálról, akinek „könnyvei záporoként hullanak”, aki nem szégyell sírni, s előttünk áll a gondos, gyermekeit meleg szeretettel körülvevő apa, akinek példáján láthatjuk a gyermek és a szülő kapcsolatának változásait, amely változás, a gyermek felértékelődése a családon belül ebben a korban vette kezdetét. A jó példa, a jó nevelés, jó iskoláztatás és nem utolsósorban az atyai szeretet voltak azok az alapok, amelyekre építkezve Kiss Bálint maga is kiváló pedagógus, Békés vármegye és Gyoma község jelentős, a köznek elkötelezett férfinója lett.

A második előadásban Márton Gábor tanár úr az endrői tanügyi iskolákról, s ezen belül saját néptanítói munkájáról, a nagylaposi iskolában eltöltött munkás évtizedekről, az iskola fejlődéséről, eredményeiről beszélt. Szólt a körzetesítésről, az iskola elsorvasztásáról, majd bezárásáról is. Azoknak, akik már emlékeznek azokra az időkre, a mai kényszerek, a közös fenntartású, társfinanszírozásban működtetett iskolák helyzete fájdalmasan ismerősnek tűnnek. A régi, szebb időket kivetítőn megjelentetett fotók segítettek felidéz-

ni. A szép számban jelen lévő hajdani nagylaposi diákok a meghatótságtól alig tudták könnyeiket elfojtani. Mindnyájan szeretettel és hálával gondolnak tanítójukra és a régi iskolára.

Nagyobb időtávot, az államilapítástól a trianoni területvesztésig terjedő időszakot fogott át dr. Dénes Zoltán előadása. A meghirdetett téma ugyan a „Katolikus iskolák a XX. sz. első felében” volt, de erre csak az előadás végén tért ki dr. Dénes Zoltán, azonban így sem okozott csalódást. A hallgatóság olyan kultúrtörténeti, vallás- és oktatástörténeti adalékokkal gazdagodott, olyan színes történelmi tablót vázolt fel előtte az előadó, amelyet ekkora időtávot átfogóan, ilyen rendszerezetten és átláthatóan csak ritka felkészültségű és a téma iránt elkötelezett embertől kaphatott meg. A nagyváradi püspökség és káptalan története Szent Istvánon, Szent Lászlón át az utolsó nagyváradi káptalanig könyvtárakat, levéltárakat tölt meg. Ebből ez a kis ízelítő arra mindenképpen kiváló volt, hogy felkeltse az érdeklődést, s az esetleg meglévő szétszórt ismerettöredékekből egy rendezett képet segítsen kialakítani az egyházak korabeli oktatási, kultúra közvetítő, humanitárius és embernevelő tevékenységéről.

Az utolsó előadó Szonda István, a konferencia szervezője, a Tájház vezetője volt. Anekdotákkal, helyi érdekességekkel fűszerezett előadásának témája az iparostanonc képzés volt, ezen belül is a csizmadia inasok tanulóévei. Beszélt előláróban az iparos céhek-ről, azok szerepéről, szervezetéről és szokásairól a kései középkorban és az újkor hajnalán. Beszélt a céhek átalakulásáról a XVIII. Sz. végén és a XIX. Században. Mária Terézia és a későbbi uralkodók ipartörvényeiről, az iparostanonc képzés megreformálási törekvéseiről, a céhek ragaszkodásáról megszerzett előjogaikhoz, majd az 1867-es Kiegyezés utáni „szabad iparúzésről”, amikor a céhek megszűntek, s szerepüket az ipartestületek elődei, majd az ipartestület vette át. Az endrői csizmadia- és cipészképzés történetét húsz-harminc évtől elemezte az előadó, sok anekdotával, személyes történettel, amelyeket az adatközlők szívesen osztottak meg Szonda Istvánnal. A szegődötés szokásaitól az iparostanoncok társadalmi, szociológiai hátterén keresztül az inas kötelességein és a tanoncskolákon át a segéd- és a mestervizsgáig sok mindenről szó esett.

A színes történetek, anekdoták jó hangulatával zárult konferencia „hivatalos” része után fehér asztal melletti beszélgetéssel folytatódott a visszaemlékezések, véleménycserék sora.

BULA TERÉZ

Az ápr. 23-án a Tájházban és a Községi Házban megrendezett néprajzi konferencia témája a hozzá kapcsolódó egynapos kiállításnak is címet adó „Oskolatörténet” volt. Az 1997-ben készült szakdolgozat témája is ehhez kapcsolódik, melynek egy példányát a rendezvény alkalmából a Tájháznak ajándékoztam. Ebből ajánlok most figyelmükbe néhány részletet.

BULA TERÉZ

ELŐSZÓ

Dolgozatom tiszteletadás kíván lenni az elődök előtt, akik létrehozták az elmúlt évszázad húszas-harmincas éveiben a tanyai iskolahálózatot, s akik a pusztákon kultúrát teremtettek, legyenek bár okos, szépre, jóra fogékony parasztemberek, tanítók, vagy éppen miniszterek. Különös tisztelettel hajlok meg azok előtt az Endrőd külterületén dolgozó egykori tanítók előtt, akiknek legutolsó nemzedéke még engem is tanított az Endrődhöz tartozó Nagylapson.

Munkámban elemzem a húszas-harmincas évek kultúrpolitikáját, a klebelsbergi neonacionalizmus, a tevékeny hazaszeretet követelményének érvényesülését az értelmiségben, s ezen belül a mindig is az értelmiségi, középosztályi lét peremén élő tanítóság

OKTATÁSÜGY ÉS NÉPTANÍTÓK A TANYÁKON ÉS KÜLTERÜLETEKEN A HÚSZAS ÉVEKTŐL A KÖRZETESÍTÉSEKIG (Részletek)

körében. A decentralizációt, az Alföld Programot és az iskolaépítési kampányt egy globális területfejlesztési koncepció részeként látatom, de igyekszem ezen belül az oktatásügyet különösen érintő szempontokat részletezni. Kitérek a korszak szellemi mozgalmaira is, különös tekintettel a népi mozgalomra, annak törekvéseire, fejlődési irányaira.

A háború utáni korszak változásait az oktatáspolitikai szempontjából követem első sorban, a történelmi eseményeket csak háttérként vázoló. A változásokat az osztatlan oktatásról időről időre fellángoló viták folyamataiban követem nyomon egészen az V. Nevelésügyi Kongresszusig és az azt követő teljes körzetesítésig. Foglalkozom az 1969-es településfejlesztési koncepció és az iskola-körzetesítés együttes szociológiai, társadalmi hatásaival, s a nyolcvanas évek végén kibontakozó „visszakörzetesítési” törekvésekkel is.

Munkám második része ugyanezt az időszakot fogja át, annak endrői történéseit. – Talán kevésbé rendszerezetten, de itt a személyes érintettség okán nem is ez volt a célom. – Az emberi sorsokon, emlékezőseken keresztül próbáltam közelhozni a kor emberét. Megmutatni az egyszerű tanyai nép, az

endrői ember lelkiületét, s az őket nevelő, vezető tanítók áldozatos munkáját. Megmutatni egy elsüllyedt világot, amely már csak az emlékekben él.

Dolgozatom végén visszaterve a jelenbe, a jelen helyzetből kiindulva egy szomorú, negatív utópiát rajzolok a kistelepülések esélytelen, másodosztályú állampolgárként kezelt lakóinak jövőjéről. Adná az ég, hogy ne legyen igazam!

Végezetül köszönetet mondok mindazoknak, akik munkámat segítették. Egykori tanítóimnak, Márton Gábor tanár úrnak – akinek „Az endrői iskolák története” c. kéziratban levő helytörténeti tanulmányát egyik forrásomként használtam – és feleségének, Jolika nének, akitől a betűvetést tanultam, valamint Dr. Szilágyiné Németh Eszternek, az Endrői Honismereti Egyesület vezetőjének, aki az Endrői Füzetek sorozatban megjelent emlékezősekre felhívta figyelmemet, s végül, de nem utolsósorban témavezető tanáromnak, T. Molnár Gizellának, aki felkeltette érdeklődésemet a korszak iránt, s aki tanácsaival mindvégig segített.

BULA TERÉZ

Gyomaendrőd, 1997. május

(Folytatása a következő számban!)

Katolikus oldal

JÚNIUSI ÜNNEPEK

1. szerda: Szent Jusztinusz vértanú
2. csütörtök: Szent Marcellinusz és Szent Péter vértanúk
3. péntek: Jézus Szentéges Szive
4. szombat: Szűz Mária Széplőtelen Szive
5. **vasárnap: Évközi 10. vasárnap**
6. hétfő: Szent Norbertpüspök
8. szerda: Prágai Szent Ágnes szűz
9. csütörtök: Szent Efrém diakónus, egyháztanító
11. szombat: Szent Barnabás püspök
12. **vasárnap: Évközi 11. vasárnap**
13. hétfő: Páduai Szent Antal áldozópap, egyháztanító
15. szerda: Árpád-házi Boldog Jolán szerzetesnő
19. **vasárnap: Évközi 12. vasárnap**
21. kedd: Gonzága Szent Alajos szerzetes
22. szerda: Nolai Szent Palulinusz püspök, Fisher Szent János püspök és Morus Szent Tamás vértanú
24. péntek: Keresztelő Szent János születése
26. **vasárnap: Évközi 13. vasárnap**
27. hétfő: Szent László király
28. kedd: Szent Iréneusz püspök, vértanú
29. szerda: Szent Péter és Pál apostolok
30. csütörtök: A római Egyház első szent vértanú

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 19 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Ezüstmise: június 18. szombat 10 óra

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptemberig nincs mise a nyári vakáció miatt.

Hunyá

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
 Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Búcsú és ezüstmise: június 25. szombat 10 óra

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.
 Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.
Búcsú: június 4. szombat 10 óra

Istenem vagy, hálát adok neked, Istenem, hálaénekekkel dicsőítlek!
Zsolt 118.28

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 5. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
 TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL
 Dr. Toma Ferenc írása

Természettudós papok

(Kedves Olvasó! Vedd a fáradságot, s nézz utána lexikonokban az itt felsorolt, s csak nagyon röviden bemutatott pap-tudósoknak. Sokukról jóval többet fogsz megtudni, mint amennyit itt leírhatunk. Igaz, néhányukról egyes lexikonok sem írnak le, hogy ők papok voltak. Ezt már lexikona válogatja.)

Az első ingaórárt a későbbi II. Szilveszter pápa („1003) készítette a reimsi székesegyházban. – Az arab számok, amelyeket ma használunk, ugyancsak ő vezette be. Az addig használatos római számokkal magasabb matematikát nem lehetett művelni.

Európa első növény-, állat- és ásványtanát Nagy Szent Albert (+1280) német szerzetes (kora legátfogóbb műveltségű embere) szerkesztette meg. Ő beszélt már arról is, hogy a Föld gömb alakú és hogy túlsó felén is laknak emberek.

A lemezjátszó őseit, a távcső és a mikroszkóp elvét Rogerius Bacon (+1294) angol ferences fedezte fel. Írt már arról, hogy a gőz erejével hajókat lehet hajtani. Megsejtette a fény hullám-elméletét és írt „láthatatlan fénysugarakról”. Azt tanította, hogy a Föld gömb alakú.

Kolumbusz Kristóf papok indítására és segítségével indult Amerika felfedezésére. – Elsősorban Nagy Szent Albertnek és Rogerius Baconnak a művei adták neki a gondolatot, hogy a Föld gömbölyű. – Két pap biztatására kapott a spanyol királytól hajót.

A puskaport Schwarz Bertold (+1350) szerzetes fedezte fel.

Kopernikuszt, a lengyel csillagászt nem kell bemutatni (+1543). Ő is egyházi ember volt: kanonok.

Az első nyomdát hazánkban Karai László budai prépost alapította. Ő hozta hazánkba Hess András nyomdászt, akiről Buda egyik terét elnevezték.

A fénytan egyik nagy tudósa, F. Grimaldi jezsuita (+1633). Ő fedezte fel a színszóródást és a fényelhajlást. – A csillagászati kutatás történetének egyik legnagyobb alakja egy másik világhírű szerzetes, A. Secchi (+1870). Ugyanő a modern meteorológia megalapítója: szerkesztette az első időjárásjelző gépet, alakította ki Olaszországban az első meteorológiai hálózatot.

A gázok kutatásában is papok nevével találkozunk: E. Mariotte francia bencés neve közismert (+1670); – Gusman Bertold barát pedig 60 évvel a Montgolfiere testvérek előtt felszállt 1720-ban a portugál udvar előtt. – A gázlángot először jezsuiták alkalmazták Angliában, 1774-ben. Az első gázgyártárságot egy szerzetes, Duan alapította Prestonban 1815-ben.

A vetítőgép felfedezője Kircher Atanáz szerzetes (+1680). Kora egyik nagy polihisztorja volt. Felfedezte még a napfoltokat, a visszhang törvényeit, és többek között egy alapvető könyvet írt az egyiptomi hieroglifákról.

Az örökléstan egyik alapítója G. Mendel brünni szerzetes (+1884). Ma is „Mendel-féle szabályokról” beszél a tudomány.

A rajzokat továbbító távirót G. Caselli olasz apát fedezte fel (+1891).

Az amatőr fényképészet egyik hazai úttörője Horváth Zsigmond egri ciszterci tanár volt (+1886). Nevéhez fűződik az egri meteorológiai állomás felszerelése is.

Marconi előtt felfedezi a drótnélküli távirót Károly Iréneusz premontrei szerzetes tanár; ugyanő szereli fel hazánkban az első orvosi vizsgálatokra alkalmas röntgenlaboratóriumot Nagyváradon 1896-ban.

Az első dinamót Jedlik Ányos magyar bencés szerzetes készítette (+1844). Ő szerkesztette az első elektromágneses motort. Felfedezte pl. a szódavíz készítésére szolgáló készüléket. Az 1840-es évektől a pesti egyetem fizika tanszékén, elsőként tér át a latin nyelvű tanításról a magyar nyelvűre. – A kommunista kor hazai középiskolás tankönyvei leírták, hogy az egyik legjelentősebb magyar tudós Jedlik Ányos volt, de e könyvekben nem szerepelt, hogy ő pap és szerzetes volt (a maiakban már igen).

A csillagászat egyik nagy alakja a jezsuita szerzetes Hell Miksa. Az első magyar csillagvizsgálót ő vezette Nagyszombaton (+1754). Ő tervezte hazánk második csillagvizsgálóját is

Kolozsvárott, ugyanő az egri Liceum csillagdját és minden bizonnyal a Budai Csillagdt is. A Gellérthegyi Csillagvizsgáló első vezetője is pap volt. – Jellemző a kommunizmus idején elterjedt hamisításokra, hogy egy 1982-ben nálunk kiadott, Csillagászati Abc 102 neves csillagásztól emlékezik meg név szerint. De nem említi, hogy közülük 30 katolikus pap volt. Két magyar csillagász pap nevét megőröki a Hold-térkép is, Hell Miksáét és Fényi Gyuláét, valamint találkozhatunk ugyanitt az olasz A. Secchi szerzetes nevével is.

Mivel a tudományok összes területein működő papok ismertetésére itt nincs elegendő helyünk, az alábbiakban csupán a tudomány egyes területein működők közül sorolunk fel néhányat.

Az egészségügy és a papság

Az egyház már a Kr. u. III. századtól elrendeli, hogy a püspökök gondoskodjanak a betegek ápolásáról, így a Római Birodalom különböző vidékein létrejönnek kórházak. A művelt világ első igazi kórházat Szent Vazul püspök (+379) alapítja. Az első elkülönített leprás kórházat Otmár Szentgalleni apát építteti 720-ban. – A középkorban sok püspöki székhelyen a püspök tartott fenn kórházat, míg vidéken a kolostorok, illetve a szerzetesek. Magyarországon is kolostorok mellett létesültek az első kórházak, Pannonhalmán 999-ben, Pécsváradon és Esztergomban, 1000-ban. A 12-14. században tovább szerveződött a szegények, betegek gondozása az egyházban: önálló szerzetesrendek, lovagrendek alakultak beteg ápolására, kórházak létesítésére. A betegápolás szabályait a johannita lovagok állították először össze. A legújabb korig a betegek egyetlen menedékei a szerzetesek voltak. – Hosszú volna a betegápoló szerzetesek tevékenységét bemutatni. De egy példát említnék: csupán a Szent Lázár-lovagok több mint 3000 belpoklosokat befogadó kórházat láttak el.

A kolostorokban sokszor európai híru szerzetes-orvosok működtek.

A világ első orvosi egyetemét a bencések alapították Salernóban. Ennek az egyetemnek volt tanára Constantius Afer (+1087), aki az első anatómiai művet írta. Az első bonctani intézetet

Schönborn Frigyes würtzburgi püspök állította fel; az első elmegyógyintézetet Juan Joffre Gilbert szerzetes Valenciában (†1409-ben); az első modern értelemben felszerelt kórházat Borromei Szent Károly püspök (†1584). – Az első hazai orvsképzést irgalmas szerzetesek hozták létre Egerben.

A nyálkacsatornát, a könnyimirigyeket Niels Stensen (†1688) dán anatómus (majd pap és püspök) fedezte fel. Ő állapította meg, hogy a szív izomzat.

A villamossággal történő gyógyítást (elektroterápia) Diwich Proip (†1765) premontrei alkalmazta először.

A mesterséges altatás (narkózis) Opitz Celesztin prágai szerzetes főorvos nevéhez fűződik (†1874).

A higanyszálas hőmérőt egy pap, Bouilau találta fel a XVII. században.

A kinint – mint lázcsillapítót és a malária ellenszerét – először szerzetesek alkalmazták Európában.

Az érzéstelenítést műtéteknél először az Irgalmas Rend használta Prágában (1847-ben).

V. Priessnitz osztrák pap (†1851) neve közismert. Róla nevezték el az általa először alkalmazott vizes borogatást. (Vörösmarty is megőrököti emléket: „Priessnitz visszaadta a víznek régi hatalmát – S ősi erőben kél újra az emberi faj.”)

Hasonlóan ismert a Kneipp-kúra (vízkúra), amely S. Kneipp plébánosról kapta elnevezését (†1897).

2000-ben a katolikus egyház világszerte több mint 60.000 intézményt (kórházat, otthont, lepragondozót) tart fenn hátrányos helyzetűek, betegek, öregek gondozására.

(folytatjuk)

MEGHÍVÓ

25 éves papi szolgálatomért adok hálát
2005. június 18-án, szombaton délelőtt 10 órakor
az endrődi templomban.

Szeretettel hívom és várom híveimet,
barátaimat, ismerőseimet az ezüstmisére.

Iványi László plébános

Amit Isten egybekötött...

Szép Mihály és Létai Katalin Kanadából jöttek haza Magyarországra, hogy az endrődi templomban április 30-án, Isten és ember előtt is egybekössék életüket. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

Berek Zoltán székszárdi vőlegény és Hünya Katalin hunyai menyasszony 2005. május 28-án, a hunyai templomban tettek egy életre szóló hűségköt. Isten adjon nekik áldásos, örömteli szép életet!

Pünkösdkor a hunyai templomban aranymenyegzős áldásban részesült Papp Dániel és felesége, Hegedüs Zita Mária. Isten éltesse őket, és adjon még további hosszú, boldog életet!

Elsőáldozás Endrődön, 2005. május 15-én, Pünkösdkor.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Morus Szent Tamás

az államfők és politikusok védőszentje

Ünnepe: június 22.

Londonban született 1478. február 7-én. Apja bíró volt, gondosan törődött fia tanulmányaival, aki Oxfordban, majd Londonban járt egyetemre. Huszonhárom évesen Tamás végzett ügyvéd, három évvel később már a parlament tagja volt. Jane Colttal 1505-ben kötött házassága boldognak bizonyult, három lány és egy fiú született belőle. Hat év múlva felesége meghalt. Egy özvegyasszonyt vett el, aki az árva gondos anyjává lett. Gyakran bízták meg a jogászai és politikusi feladatok mellett diplomáciai ügyekkel, végül 1529-ben VIII. Henrik lordkancellárrá tette.

A király időközben beleszeretett egy fiatal udvarhölgybe, Boleyn Annába. Hogy ezt a nőt vehesse el, el akarta taszítani magától feleségét, akivel 17 évig élt együtt. Kívánságára az angol bíróság érvénytelennek nyilvánította az első házasságát. A pápa ezzel szemben érvényesnek jelentette ki azt. Morus Tamás nem akart belekeveredni a király és a pápa vitájába, ezért lemondott magas állásáról és birtokára vonult vissza.

VIII. Henrik azonban nem nyugodott. Azt kívánta, hogy alattvalói esküvel ismerjék el őt az angol egyház fejének és tekintésük érvényesnek új házasságát.

Morust is eskütételre idézték be, tudta, hogy most kezdődik a szenvedés. Nem tette le az esküt, emiatt a Tower nevű várbörtönbe zárták. Morus Tamás derűs kedélyét a börtönben sem veszítette el. Bekísérésére alkalmával tréfálkozva szól a várparancsnokhoz: "Ígérem, hogy étkezés, lakás és bánásmód miatt nem fogok panaszkodni. Ha ígéretemet mégis

megszegném, habozás nélkül dobjon ki a Towerből."

Közismert volt, hogy boldog családi életet élt. A király arra számított, hogy felesége ráveszi az eskütételre. Meg is próbálta. Morus Tamás ekkor megkérdezte a feleségétől:

- Mit gondolsz, hány évet élhetnék még?

- Húszat biztosan - mondta reménykedve az asszony.

- Ha legalább egy-kétezer évet mondtál volna! Húsz évért adjam oda az örökkévalóságot?

Derűs kedélye nem fakadt meggondolatlanságból. Így írt lányának:

„Arra a gondolatra, hogy hóhér öl meg, fellázad természetem. Gyenge testem ellenszegül, a halál gondolata borzongással tölt el. Mégis megerősít a hit, hogy az ilyen halál nem veszteség, hanem nyereség. Ismerem gyengeségemet, ezért Istentől csak azt kérem, hogy erősítsen meg!”

A bíróságon minden szavára vigyázott. Más ok ne legyen elítélésére, csak Egyházhoz való hűsége. Kezében kereszttel, a börtönben nőtt hosszú ősz szakállal lépdelt a vesztőhelyre. A vérpadhoz érkezve, így szólt öréhez:

„Barátom, segítsen egy küssé, hogy följussak. Lefelé majd magam is letalálók!”

Imádkozott, majd megölelte a bakót és így szólt hozzá:

„Te most a legnagyobb jótéteményben részesítesz. Csak bátran!” Letérdelt, de mielőtt fejét a tőkére hajtotta, hosszú szakállát félresimítva mondta félig tréfásan:

„Kár volna levágni, ha már ilyen szépen megnőtt. Ez igazán nem követett el felségsértést.”

A bakó bárdja lecsapott, a vértanú feje lehullott. Fejét a király parancsára a Londoni-hídra tűzték.

Ez 1535. július 6-án történt.

1886-ban boldoggá, 1935-ben szentté avatták. Az angol katolikus egyház patrónusa, ügyvédek, államfők, politikusok védőszentje. Képeken, festményeken öltözete a lordkancellári talár, nyakában a hivatali jelző lánc. Jelképe a könyv vagy bárd.

„AZ ÁRTATLAN KEZŰ, A TISZTA SZÍVŰ LÉP AZ ÚR HEGYÉRE, AZ ÁLL MEG AZ Ő SZENT HELYÉN”.

Április 23: Monor - Gyomaendrőd VSE: 7:1

Az élbolyhoz tartozó Monor csúfos vereséget mért a léleknélkül unottan focizó endrődiekre. A sárgalapok miatt tartalékos vendég csapat szégyent vallott. Csak Matus és a gólszerző Kiss meg Tímár dicsérhető.

14. Gyomaendrőd VSE - 2 17 11-80 2

Gyoma FC - Magyarbányai: 1:0

A végig nagy lelkesedéssel játszó hazaiak megérdemelten szereztek meg a 3 pontot.

Kiállítva: Dobó (sárgalap), gólszerző: Bela.

Jó: Tímár K., Tímár A., Karászi és Bela.

9. Gyoma FC 7 4 10 32-30 25

Május 2. Gyomaendrőd VSE - Battonya: 1:3

Az ellenfél 3:0-s vezetésénél Mester szépitett. Később a 2. sárgalapért a játékvezető kiállította a gólszerzőt. 65.1 percben tizenegyeshez jut Endrőd, de Gellai büntetőjét kivédte a kapus.

Jó: Démusz, Bende, Gellai.

14. Gyomaendrőd VSE - 2 18 2

Mezőberény - Gyoma FC: 1:1

Igazságos döntetlen. Góllövő: Osán. Zsombok edző: Most tudunk örülni a döntetlen 1 pontjának is.

9. Gyoma FC 7 5 10 33-31 26

Május 7: NB. III. Örkény - Gyomaendrőd FC: 1:1

A sereghajtó bravúrja, írta a sportújság.

SPORT

Gyomaendrőd megbízott edzője: Pelyva Miklós. A 10. percben vezetést szereztek a hazaiak. 65.1 percben Kővágó tört kapura. A jogos 11-est Varga belőtte. A 65. percben

a hazaiak jutottak büntetőhöz, de Hanyecz kifogta. Jó: Hanyecz, Tóth, Démusz.

14. Gyomaendrőd VSE - 3 18-84 3

Gyoma FC: Tótkomlós: 6:1

Szép játék, remek gólok. Jók: Tímár, Osán, Bela Tanács, Hunya

9. Gyoma FC 8 5 10 13-84 3

Május 16: Gyomaendrőd VSE - Kondoros: 3:1

Az endrői csapat ELSŐ GYŐZELME, írja a sport újság. Hanyecz, Mzán, Démusz, Tímár, Mester, (Rafael) Uhrin, Bende, Matus Gellai, Farkasinszki, (Kővágó), Tóth, (Beinschrot), megbízott edző: Pelyva Miklós. 2. perc, Matus szabadrúgása a háló sarkába kötött ki, 1:0. 5. perc Palyusik kapott ajándék labdát, és egyenlített, 1:1.

70. perc Gellai elől Kerekess kézzel ütötte el a labdát. 11-es. Bende a balsarokba lötte, 2:1.

75. perc Csicsely és Matus kakaskodásért kiállítva.

84. perc nagyszerű hazai kontra támadást Gellai góllal fejez be, 3:1.

Jó: Tímár, Bende, Gellai.

14. Gyomaendrőd VSE 1 3 18 16-85 6.

Mezőhegyes - Gyoma FC: 1:2

Közepes iramú mérkőzés. Góllövő: Szegedi, 3. és 25. percben.

Jó: Szegedi, Osán, Szabó, Dobó.

9. Gyoma FC 10 5 10 44-35 35

PEDAGÓGUS NAPI KÖSZÖNTŐ

Üzenet az egykori iskolának és a mindig újaknak.

Egyszer volt, hol nem volt, „lett egyszer” egy óvónőképző iskola Gyomán, 1951-ben. Néhány éves történetére ma már sok-sok aranydiplomás óvónő emlékezik.

A teljesen új iskola második és harmadik osztálya Szarvasról jött osztályfőnökeikkel és óvónőivel. A pedagógiai gimnázium óvónő tagozata és az új első osztályai lettek az új önálló iskola alapító növendékei. Igazgató: Starcz Rezső, osztályfőnök: Solymosi Jánosné, Dr. Kada Judit, Tímár Iza és Ragyánszki Judit óvónők.

Az új óvónőképzőt sajátunknak tekintettük, hosszabb életűnek reméltük és a szarvasi pedagógusképző lelki és intellektuális hagyományait hittük iskolateremtő példának.

Az új típusú iskolarendszer világnézete, párt és mozgalmi céljai nehezítették a hagyományteremtő elképzeléseinket. Az elméleti tárgyak és a gyakorlati képzés szinkronja a kezdetkor még nem volt tökéletes. A korábbra hozott képesítővizsga felkészítő ideje zsúfoltabb lett, és a gyakorlati képzés tökéletes lett. Erre nagy szükség volt akkor, az 1945 utáni „demokratikus óvodák” a reformkori óvodák 100 éves tapasztalataiból összegyűjtött eredményekből kezdtek új életet. Szervezetileg is még a régire hagyatkozott. A valóság helyzetet figyelembe véve, tanáraink és óvónőink küzdelemre, mindennapi újrakezdesre neveltek bennünket, így készültünk a „nagybetűs ÉLET-re”. Szüleink is segítettek céljaink elérésében. Az ő női ideál-képük is a gyermekközpontú család megteremtése, a gyermeknevelés és a családsegítés volt.

Falun született és nevelkedett lányok számára a tanítói, óvónői pálya kiemelkedési lehetőség volt. Ezek a lányok egy húrton pendültek, pendültünk szüleinkkel és vágyaikkal, érzéseikkel az élet minden fontos kérdésében. Az akkori 16-17 éves lányok – 50 évvel ezelőtt – nagyon akartuk az önállóságot.

1952-ben és később a kezdő óvónők lelkesedéssel dolgoztunk az óvodáért, a gyermekekért, a családokért. Sokszor a megértésért, s általában a nincstelenségben is. Az eszmék viharában Isten tudja honnan merítettünk erőt. Fiatalon kezdve, felnőtte válna sok-sok kisgyermeket engedünk karjainkból az iskolába. Egykori tanítványaink, ha pedagógus pályájára kerültek, figyelemmel kísértük és segítettük őket.

A gyomai óvónőképző első három évfolyamának növendékei 2002, 2003, 2004 és 2005-ben kaptak aranydiplomát.

1955 augusztusában a gyomai óvónőképzőt áthelyezték Gyulára... ettől kezdve már csak emlékezhetünk, ahogy az 1952-es emlékszalagra írták: „Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek... majd 2002-ben: Fújd el jó szél, fújd el hosszú útnak porát...”

Bizony, utunk hosszú volt, porosak is lettünk. Az úti-por lassan leperog rólunk. Viszatekintve büszkén, emelt fővel mondhatjuk: szép volt, kissé nehéz volt. A pedagógia tévelygése miatt nem nekünk kell lehajtani fejünket, mert nem tölünk eredtek.

Magunkra maradvá szívünkben őrizzük az óvodát, de vajon mit őriz meg egyéniségünkben az óvoda, az új pedagógus nemzedék?

A pedagógusnap közelében osztálytársaim nevében is köszöntöm Starcz Rezső igazgató úr tantestületének még élő tanárait, óvónőit, Solymosi Jánosné, Dr. Kada Judit osztályfőnököket, Tímár Iza és Fekete Lászlóné óvónőket, akik még Szarvasról velünk jöttek.

Hálás szívvel emlékezünk elhunyt tanárainkra is, emléküket szívünkben őrizzük. Tímár Mária Magdolna hunyai óvónő volt, az endrődi temetőben nyugszik, Peloh Etelka, Valuska Margit, Engler Katalin, Palotainé, László Katalin és igazgatónk Starcz Rezső. Nyugodjanak békében!

Üzenet az egykori iskolának és az újaknak: adjon a jó Isten hitet, erőt, türelmet a gyermekekhez, egymáshoz és a munkájukhoz. Küzdelmeiket együtt és egymásért folytassák, legyen erejük és képességük a szeretet naponkénti megújítására.

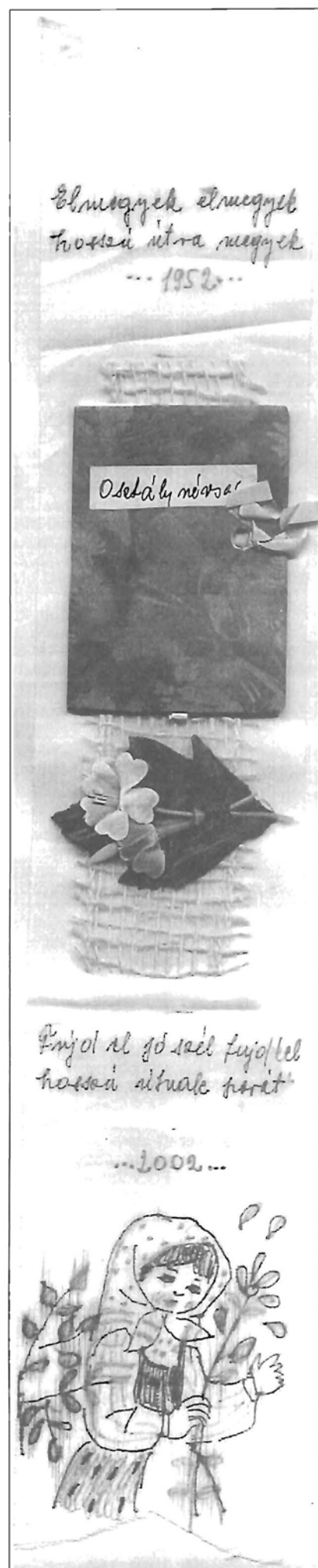
Pedagógusnapi megemlékezésül:
Roják Gabriella nyugdíjas óvónő

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Szonda István:

Endrőd néprajza

Rendezte: Szonda István

Csizmadiák és cipészek Endrődön (1873-2000) című szakdolgozat (részlet) VÁSÁROK ÉS VÁSÁRLÓI KÖRÖK

Egy idő után a szakma túl volt terhelve, a helyi kereslet már nem tudta eltartani a csizmadiákat, ezért egy részüknek új felvevő piac után kellett néznie. A helyi csizmadiák és cipészek két részre különültek. Az egyik csoport a vásárosok, a másik a megrendelésre dolgozók. A megrendelésre dolgozó lábbeli készítő rangosabb helyet kaptak a szakmai hierarchiában. A vagyonos családok, illetve a falusi elit nem vásárokból szerezte be a lábbelijét, hanem elment egy jó nevű mesterhez és méretre csináltatott magának cipőt vagy csizmát.

„Apám elismert volt a szakmában, olyan értelemben, hogy az endrődi elitnek dolgozott. Rendeltek nála csizmákat a rendőrségnek, Kalmároknak, Kovácséknak, szóval a falú módos családjaiknak dolgozott. Apám nem járt vásárba, de mindig volt megrendelése.”¹

Ha nem a módosok készítették csizmát, cipőt, akkor a szegényebbek foltoztatták a lábbelijüket. A gyomavégi részen nagyszámú munkás lakott, akik nap, mint nap felkerestek egy-egy mestert, hogy foltozza meg a csizmájukat, bakancsukat. Hétfőig hazajöttek a bérese és a cselédek a tanyából, vagy más szolgáltató helyről, s azoknak azonnal kellett a javítást elvégezni. Tehát volt az endrődi csizmadiáknak és részben cipészeknek egy olyan rétege, aki csak otthoni megrendelésekre dolgozott. Itt hozzá kell tennem, hogy ezek közül jelentősebb számban voltak a csizmadiák. A csizmák vevőkörére elég zárt volt, a legnagyobb felvevő piacot a parasztság jelentette, ezért a vásárosok között több cipészt találhatunk.

A csizmadiák és cipészek messzi vásárokbá kezdtek járni:

- Komádi	- Dévaványa
- Füzesgyarmat	- Körösladány
- Biharnagybajom	- Szeghalom
- Sárrétudvari	- Biharkeresztes
- Berettyóújfalú	- Mezőtúr
- Fegyvernek	- Szarvas
- Püspökladány	- Békéscsaba

A sok csizmadia a faluban óriási konkurenciát jelentett minden egyes csizmakészítőnek, hiszen, aki egyszer egy rossz minőségű munka miatt elvesztette a vevőkörét nagyon nehezen vagy egyáltalában nem tudta újra visszaszerezni. A megnövekedett minőségi igények miatt, az endrődi csizmák országosan ismert, kiváló termékeivé váltak az iparágak.

A vásárosok az 1930-as évek végére érte el a csúcspontját, a szakmában alapvető változás történt. Egy-egy nagyobb műhely több segédet dolgoztatott, megnövekedett a bedolgozók száma.

A Mester munka rendje is megváltozott, egyre több időt töltött a munkaszervezéssel, hogy a megnövekedett termelés folyamatosságát biztosítani tudja. A bőr rendelések a vásárok előkészítése a piac felmérés valamint az anyagi erők biztosítása lekötötték a Mester idejének nagy részét.

„Sok dógot, sok jövés-menést követelt a megélhetőség a vásárosoktól. Meg kellett venni az anyagot, akkor itthon kiszabni, megcsinálni, rakni össze, hogy mikor elgyn a hét utója, a vásárba legyen mit eladni. Fel vótak akasztva a csizmák a rúdra, oszt mikor vásár vót Endrődön, egy rúd csizma a vállra, mentünk.”²A vásárosok csizmadiák közül néhányan összefogtak, béreltek egy szekeret, felrakták rá a trapéz alakú vásárosok ládáikat, amelybe szépen belepakolták a csizmákat, még vasalás nélkül. Mert a vasalás megsértette volna a bőrt így kevésbé tudták volna eladni.³

Vásárosok csizmadiák és cipészek (1938-44):

- Vaszkó Mihály cipész
- Valach Ákos cipész
- Gyuricza Lajos cipész
- Lipták Lajos cipész
- Dinya József cipész
- Kiszely Ferenc cipész
- Koós László cipész
- Gyebnár János cipész
- Murzsi Sándor cipész
- Spilberger József cipész

1 Bela József közlése 2005.

2 Hornok Lajosné 1996. 73.

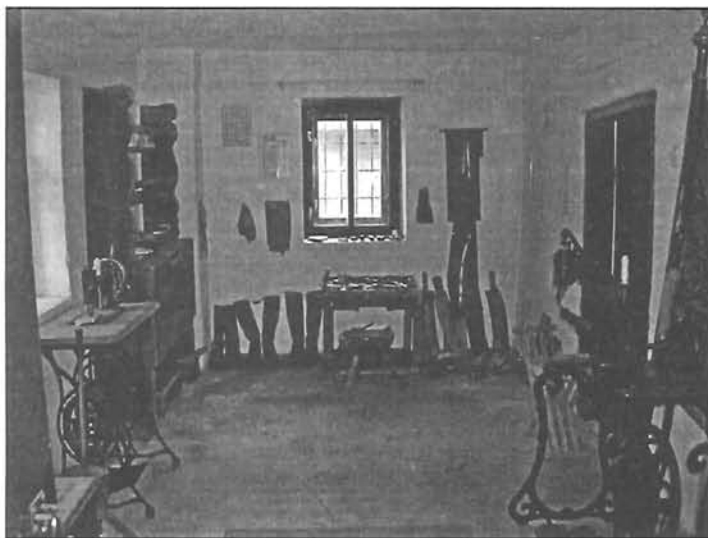
3 Bakonyi 1986. 142.

- Hegedűs Lajos cipész
- Sztanyik Károly cipész
- Keszthelyi János cipész
- Gellai József cipész
- Duda Lajos csizmadia
- Gubucz Vendel csizmadia
- id. Szurovecz István csizmadia
- Szurovecz Máté és Szurovecz László csizmadia
- Búza István csizmadia
- „Kis” Juhász Lajos csizmadia
- Uhrin István és Uhrin Sándor csizmadia
- Bukovi Imre csizmadia
- Iványi Imre csizmadia

Azt hiszem ebben az időszakban, beszélhetünk a hagyományos (céhes) forma megváltozásáról, ugyanis már a csizmadiák a nagyszámú bedolgozó segítségével nem egyedül, hanem egy-egy munkafázist csinálva készítették a csizmákat. A cipészetben még jobban kimutatható a cipőkészítés munkafázisainak szétválása. Voltak bedolgozók, akik csak a felsőrészt varrták, mások csak talpaltak. A folyamat végeredménye, hogy a negyvenes évek végén két cipész szövetkezet alakult a községben. A csizmadia szakma elsősorban a paraszti vevőkör igényeit elégítette ki, s a paraszti társadalom utolsó virágzásakor az 1938-40-es években, a szakma is óriási lendületet kapott. Viszont a második világháború insége, valamint az új megváltozott szemlélet nem kedvezett sem a parasztságnak, sem a csizmadia iparnak.

A hagyományos paraszti rend felbomlott. Helyükbe az egyre nagyobb, erőteljesebb agrárproletárság került, akik kis vagy földbirtok nélküli földművesek voltak. Megélhetésük fejében munkaerejüket adták bérbé, sokszor csoportokban vándoroltak egyik munkalehetőségtől a másikig. Hamar levetették viseletüket, helyébe az olcsó gyári termékek kerültek. A csizmákat bakancsra cserélték; s a jobban keresők egy-egy szép cipővel lepték meg feleségeiket. A kor divatja a polgárosult szemlélet is a csizmák levetését sugallta a falusi embereknek. Az ötvenes évek zord korszakai pedig a szép parasztszizmákban a kulákok, a nép ellenségét vélték felfedezni. Szipolyt, a zsiros parasztot, aki a néptől elszívja az életet adó nedvet. Es itt be is fejeződött a csizmakorszak. A falusi ember cipőt húzott vagy a mezőgazdasági munkákban felvette a gyáripar csodáját, az egészségtelen gumicsizmát. A cipész mesterség tovább virágzott, hiszen a szemléletváltás a cipőhasználat teljes körű elterjedését eredményezte. A munka nélkül maradt csizmadiák nagy számmal álltak be a cipézműhelyekbe és suszterokká váltak. Levetették kék csizmadia kötényüket, s felvették a cipészek fehér kötényét. (Az igazsághoz tartozik, hogy igen jó cipészek lettek.) A cipészet hamar szakosodott, s ez a negyvenes évek végén szövetkezeti formát öltött fel.

csizmadia műhely a kiállításon

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről IV. rész

A Békés megyei Levéltár gyulai központjában egyeb más témájú kutatásaim alkalmával meglehetősen sok apró-cseprő adatot szálaltam ki a gyomai kertekkel, kertekben történt ilyen-olyan eseményekből.

Bízom benne, hogy sok olvasónkat sikerül megnyerni abbéli nézetemnek, hogy bizony eleink igen csak rendben tartották mindennapi életüket, gazdálkodásukat s aki (jóval kevesebben mint manapság) ennek magát nem vetette alá az a személy igen kemény megtorlásra számíthatott. Lássunk hát néhány ilyen „történetet” valamelyest időrendbe szedve;

„A' Csepüs Kertbeli egyik betsülletes gazdaság panaszollja hogy a' nyáron a' Kert Gazdának parantsolatyába a' gypüket mintegy 10-en vizsgálván s némellyeket hibásnak találván a' rendszerént meg büntetődtek, kik között volt Barna István is, mely büntetésért azon gypű Kerülőket nem tska meg motskolta hanem különösképpen, őszve is huntzfutolta mely tselekedetét Barnha Istvánnak nem szenvedhetvén kéri állapottyok el intézését-Barna István az előljárók előtt tovább nyakaskodván az dolgát a' Méltóságos Uraság tiszttye elé terjesztik,...Itéltetett: Azon Kertből rekesztessen ki.” Anno D.Gyoma 1780.

„Vatai Jánosnak a Kertyéből egy szép Alma fa óltás el veszvén azt a' Sütő Mihály Tanyájann tanálta meg. Anno D.Gyoma 1802. Itéltetett Sütő János 12 Páltza ütésre a' mellyett 5 Váltó frt.-okon megválthat”.

„1818-ban panaszolják Dobozi Kováts Mihály, Dobozi Kováts János, Krutsó Mihály és Kurutsó Ferentz hogy Czifra Kerti szőlő és gyümölcsösseik víz alá kerültek mind alúlrúll, mind fejürről befedte az iszap s czombig érő víz áll rajta.” (ti. alsó-felső Czifra kert).

1848/49-ben kertenkint a „Kertgaz-

dák” a következők voltak; Nagy Kert: Kató István, Hantos Kert: Kéri András, Szilágyi Ferencz, Poczos kert: Gál István és Cs. Szabó Imre, Mata Kert: Molnár Mihály, K.Kováts Mihály, Bánom Kert: Valentin Mihály, E.Kis Gábor, Alsó-Csepüs Kert: Nyíri Bálint, Felső Csepüs Kert: Cs. Szabó József, Szaniszlai András, Nadrágos Kert: a régi és új Osztás edgyütt: Dobó Mihály, Csepüs Kerti új Osztás: Nyíri Bálint, Felső Tövisses-Háti Kert: Izsó János, Kún István, Alsó-Tövisses-Háti Kert: Oláh János, Benczúr József, Felső-Czifra Kert: B.Marjai József, Alsó-Czifra Kert-Közép Czifra Kert: Öreg Gecsei János, Körözs felőli Czifra Kert: Kis András, R.Tóth István.

Árvizi „károsodás utáni károknak meg betsüllése... a' Szőlő ki nyítását 55 ember számjára téve fel 50 krajczárjával a' magok kenyerénn 45 váltó forint 50 krajczár. Metszésért 30 napszámra téve 25 váltó forint, Egyszeri kapállást 50 napszámra téve 41 váltó forint 40 krajczár, A' kötésre 45 napra számitva 30 krajczárjával 22 váltó forint 30 krajczár, Másokdszori kapállást 50 krajczárjával napszámra számitva 41 váltó forint 40 krajczár, melly munkáltatást összesen tettük 176 vfrt. 40 kr. Molnár Mihály eskütt, Fűsűs Jósef eskütt.”

1846. szept.9. „Egy sor palánt szőlő tönkretételének kárbeslése... 1 sorban lévén 41 ép tőke a mellette lévő mely el tapodtatott szintén az elsőhöz hasonló s találtatott benne 9 ép tőke vagyis kárba van 32 tőke...” A „Cáki testvéek közös Szőlős Kertyekbenn tetek kárt ti. bátyjuk 48 tőköt, 70 számos dinnyék fel hasogatva és el rombolva találtatvann (ebből az derül ki, hogy Uraméék köztesként dinnyét, tőköt természetek valószínű mások is, megj.: Cs. Csabó I.)”.

1853. jan. 24-én jelentette az Előljáróság a Felsőbbségnek, hogy „...a

szőlőt tavaly nem érte jég, termett 1600 akó bor”. A Czifra Kerti Kertgazdaság kertgazdái Kató Mózes és Bíró István 1845-ben felszólítják a gazdákat a kertárok újbóli kiadására. 1851. szept. 24-én saz előljáróság rendeli, hogy a kertgazdaságok jelentsék a szüretelés időpontját, ez majd a Városházán jóváhagyatik és a pénzügyörség ellenőrzi, máskor nem lehet szüretelni.

1853. máj. 8-án kelt rendelet szerint az előljáróság hirdeti, hogy „...a kertekben való lakás ezen tul senkinek meg engedtetni nem fog, ki vévén az eddigi kertben lakókat a'kikre ezen rendelet nem vonatkozik. 1855-ben jelentik, hogy „...Békés, Berény, Tarcsa, Gyoma sok részint setét, részint világos veres bort készítenek s ez nagyobb kedvezésben részesül, főképp nyáronn, kisé fanyar savanyus voltáért.”

1876. október 15. „Minden kertgazda a mai napon hozza fel kertgazdasági könyvét a város házához ahol az felülvizsgáltatik és hitelesítettik” (kido-bolás után hirdetve”).

1867-ben gabona szinte semmi, de bor bőven termett, oj épp szőlő, hogy még 1868-ban Húsvétkor is épp volt...” (már aki a kamrában lécekre felkötözte párosával fűrtönkint).”

1878-ban annyit bor termett, hogy 1834 óta nem termett ennyi...” (e két utóbbi feljegyzést Szilágyi Gáborné Sütő Terézia tette).

1. gypű = mesterséges, illetve természetes országhatár, tartományhatár,

2. kerítés lehetett eleven sövény, tuskével megrakott árokpart.

Huntzfutolta = német eredetű szó, -der hundsfoft = gyáva, gazember, bítang, magyarosabban kutyának való, s ez a „mocskolódáson fejjül” mán súlyos sértésnek számitott.

Cs. Szabó István

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása Fürdő Büfé bérlésére

Pályázat meghatározása: : bérlet, melynek tevékenysége lehet: büfé, gyorsétkező.....

Pályázati határidő: 2005. Június 22. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye:

Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2,

Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma:

tevékenység jellege, időtartama, bérleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása üzlethelyiség bérlésére

Pályázat meghatározása: bérlet, melynek tevékenysége lehet: pedikűr, fodrászat...

Pályázati határidő: 2005. Június 22. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye:

Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2,

Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma:

tevékenység jellege, időtartama, bérleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

„Csúszott a jó gyomai bor...”

Gyoma bora egy Arany János - költeményben

Kedves és tudós földim, barátom, Cs. Szabó István tollából jelent meg a Városunk március 15-iki számában egy újabb, alapos tájékoztatás szülőföldem, közelebről: szülőhelyem, Gyoma, szőlő- és bortermeleséről. Kiderül az érdekes írásból, hogy míg a szomszédos Nagykunságban nem folyt szőlőtermesztés, borkészítés a Mohácsi vész előtt (csak a *boza* nevű italt fogyasztották; ezt a szót eddig nem ismertem, de azt gyanítottam, hogy valamilyen erjesztett szeszessital lehet.) Az Új Magyar Tájszótárban meg is találtam bóza alakban: Szegedről, Torontálból, Zentáról, ezzel a jelentéssel: „ régen szerb vagy török vásárosoktól árult, áztatott kukorica, illetve kukoricaliszt levéből erjesztett hűsítő ital”. Ugyanott megvan a rövid magánhangzós *boza* alak is, a felvidéki Rimaszombat környéki Darnyáról, ebben a jelentésben: „vadalmából készült ecet”. S Heves megyéből a *bozás*-t is ismeri a szótár „részeseg” jelentésben.

Fontosabb azonban most számunkra, hogy Békésben már a török hódoltság előtt és annak első évtizedében is voltak szőlők Gyula körül és a Gyomához közeli – a török hódoltság első századában elpusztult – Csudabállán is, az adatok szerint. Cs. Szabó István idézi Gyoma tudós református lelkészét, Dávidházi Bekes Sámuelét (akinek sírja ma is megvan kő síremléssel a Kató József utcai régi református temetőben.) A tudós lelkész azt írja a 19. század elejéről, hogy Gyomának „szőlői számosak valának, s több mint fél tucat szőlőskertet emleget a helységeiből: a Hantos-, az Eperes-, a Sásas-, a Czifrakertet, a Mata-, a Bánomkert, Nadrágoskert, a Csepűskert és a Pocoskert mellett. A Pocosban az én gyermekkoromban is voltak szőlős- és gyümölcsöskertek, és ebben a minőségében mindmáig megmaradt ez a határrész. A gyomai borokról a tudós református prédikátor, Dávidházi Bekes Sámuel azt is tudta, hogy másodosztályú („II. klasszisú”), de jó pincékben egy évig is eláll, és „a lakosok eladják, de többnyire nádért a ványaikkal elcseréledik”.

Ehhez az utóbbi adathoz szeretnék egy apró adalékkal hozzájárulni, nem kisebb írónak, mint a *Toldi* költőjének Arany Jánosnak, a szalontai költőóriásnak tollából. (igaz, hogy amikor a „jó gyomai bor”-t emlegette szatirikus versében még nem írta meg pályadíj nyertes költeményét.)

A közelmúltban, március 18-án a gyulai Arany János Művelődési Társaság felkérésére a Megyei Könyvtár nagytermében Arany János és Csokonai kapcsolatáról tartottam előadást, minthogy Csokonaival csaknem fél évszázada foglalkozom, Arany Jánosról pedig életrajzi regényem jelent meg, voltaképpen első szépirodalmi művem, 1965-ben, az Ünnepi Könyvhétre. Amikor az életrajzi regényre a Móra Kiadóval szerződést kötöttem, legkedvesebb költőm életébe és műveibe is természetesen jobban elmélyedtem, még kéziratát is átforgattam. Így fedeztem föl több mint egy tucat elfelejtett vagy ismeretlen kisebb versét. A legnagyobb fogás azonban egy több mint félezer soros szatirikus elbeszélő verse volt, amelyet a *dévaványai juhbehajtás* címmel ismer az irodalomtörténet. Ennek hitelességét korábban vitatták, magamnak azonban sikerült egyértelműen bebizonyítanom, hogy a fiatal Arany alkotása, és később befutott nagy költőként csupán szerénységből, illetve mintegy „ifjúkori botlás”-nak tartva, igyekezett azt tagadni, illetve titkolni.

Ismeretes, hogy a debreceni Református Kollégiumban tanult Arany Jánosnak írói eszményképe legkorábban a szintén a Református Kollégiumban tanult Csokonai Vitéz Mihály volt, akiről ön-életrajzi költeménye a *Bolond Istók*-ban azt is megírja, hogy bicskával alabástromból kifaragta a költő arcmását. A szóban forgó szatirikus verset debreceni diák korában írta, de nem Debrecenben, hanem Kisújszálláson, ahová mint a főiskolai —akadémiai— tagozat hallgatója, a kisdiakokat tanító rektornak ment el, hogy így keresse meg a továbbtanulásához szükséges pénzt. Itt, Kisújszálláson hallhatta a közeli Dévaványáról szóló falucsúfoló anekdotát, amelyet aztán Csokonainak egy szintén fiatalkori szatirikus kis eposzparódiája, a *Békaégerharc* nyomán írt meg, ugyanabban a versformában és hasonló stílusban, néha szavakat, sőt sorokat is átvéve Csokonaitól.

A falucsúfoló anekdota azon az ősi jogi szokáson – „szokásjogon” – alapul, hogy ha egy helység nyájai, kondái, gulyái stb. vé-

letlenül betévedtek a szomszéd helység határába, és ott legeltek, akkor a károsult helységnek joga volt „behajtani”, vagyis lefoglalni az állatokat.

Arany János versében a csárdában mulató ványai kupaktanácshoz betoppanó Miska csósz azt adja tudtul, hogy a határban egy birkanyáj legel idegenből idetévedt, elbitangolt birkanyáj. A kupaktanács tagjainak – a 19. században járunk – fölcsillan a szeme, hiszen ezeket a birkákat joguk van behajtani és értékesíteni, tehát elkezdene előre inni, nem is a medve, hanem a birka bőrére!

Ebben a verses anekdotában a poharazó tanácstagokról szólva esik szó a „jó gyomai bor-ról”, igazolva Cs. Szabó Istvánt és Dávidházi Bekes Sámuel följegyzését is, hogy a ványaiak nádért bort cseréltek a gyomaiaktól.

A vers idevágó részlete pontosan így szól:

„Sokáig csúszott volt a tor
este a faluháznál,
Csúszott a jó gyomai bor,
tele volt tyúkkal sok tál...”

Másutt is szó esik még a versben a gyomai borról. Tehát:

Már a fülesek [ma: fejesek] torkait
marta a gyomai bor,
melyet bőven állt a csárda,
míglen a falusi gárda
a juhokat bezárta.

Arany János realizmusára jellemző, hogy még azt is tudta, hogy a bort nádszálon keresztül szívták a nádtermesztő ványaiak, mikor a behajtás hírére a hordókat is csapra ütötték a zöld lombsátor alatt az udvaron, ahogy Arany írja: „[a hordókat] Nádcsővekkel körülállják, szüntelenül szidogálják, mint a vért a pióca...”.

Minthogy Arany János nem Dévaványán, hanem föltehetően Kisújszálláson írta szatirikus költeményét, úgy tetszik, hogy a jó gyomai bor híre még a Kisújszállási határba is eljutott, akárcsak a dévaványaiak nádtermesztésének híre. A gyomai Pocoskertben még az én gyermekkoromban is termett jó szőlő és bor, nekünk magunknak is volt ott egy kis kertünk, szőlő is volt benne, és szüretkor a fekete otellót otthon a háznál préseltük ki a Szilágyi nagyapáméktól elhozott faragott régi faprésen. Amikor is gyönyörűséggel néztem a kifolyó vörös mustot, az alá tett kármentőben, illetve kisdézsában, sajtában. Meg is kóstoltattam a jó édes mustot, amelyet aztán vastag falú szódásüvegbe, amit a közeli Karsai-féle szikvíz üzemből vásároltunk, szódásüvegbe töltöttük és ebben lefojtottuk, vagyis rácsavartuk a szódásüveg nyakára a fejet, és így megmaradt: a gáz nem tudta szétvetni, viszont december 3-ikán, Ferenc napkor, lenyomva a szódásüveg kallantyúját, szépen kinyomta a piros édes mustot, úgyhogy én is koccinthattam a másik két Szilágyi Ferencsel, édesapámmal és nagyapámmal. Ők a piros otellóval, én meg a piros otelló mustjával.

Mára mindez már csak emlék, a mi pocosi kertünket régen eladtuk, de mint gyümölcsös, most is létezik. Nem tudom, hogy szőlőt mennyit termelnek, de a legutóbbi májusi gyomai Sajt- és Túróvásáron csak más vidéki: tolnai, villányi, egri borokat láttam, gyomait sajnos csak egy helyen. Pedig érdemes volna, hogy az Arany Jánostól is megénekelte „Jó gyomai bor” visszanyerje régi hírét-nevét ma is.

Arany János szatirikus versének csattanója az, hogy mikor a nemes dévaványai kupaktanács kivonul, hogy behajtsa, vagyis lefoglalja a határban bitangolt idegen nyáját, a birkák hirtelen szárnyra kelnek és elrepülnek, mivelhogy Miska csósz a réten darvadozó gödényeket nézte a távolból juhoknak. Csak így ne járjanak majd a gyomai bortermelek is, mint a mai juhászok gazdái, hogy mire arra kerül a sor, a várt jövedelmük hirtelen a levegőbe szálljon; de könnyen járhatnak így a bortermelelő gazdák is, igaz hogy a nagy állami adópréssben pillanatnyilag nem a bor, hanem csak a *borraló* van soron, azokat sújtja a legújabb adónem.

Szilágyi Ferenc

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Óriási diplomáciai sikert könyvelhet el a Székely Nemzeti Tanács. Brüsszelben az európai Parlament (EP) Külügyi Bizottsága a Kárpát-medencei magyarság számára sorsdöntő fordulatot fogadott el. Az unió a román csatlakozás feltételül szabta az erdélyi magyar önkormányzat megeremtését.

A bizottság kimondta, hogy Romániában a nemzeti kisebbségek védelmére vonatkozó általános rendelkezések mellett, a magyar kisebbség védelmének érdekében, az erdélyi magyarság számára biztosítani kell a személyi elvű önrendezést, ezen belül Székelyföld számára pedig az önkormányzatiságot.

A dél-tiroli és a katalán uniói képviselők nyújtották be azokat a kiegészítő javaslatokat, amiben az önkormányzatiság megeremtését szorgalmazták. A bizottság fideszes tagja - Gál Kinga - euróregiók kialakítását célzó javaslatával csatlakozott a javaslatához. A javaslat elfogadását nem támogatta a bizottság két magyar tagja: Tabajdi Csaba szocialista és Dr. Szent-Iványi István szabaddemokrata képviselő...

Böjte Csaba: találjunk egymásra a szeretetben

[2005-05-06]

Kedves Testvérek!

Most jövök Moldvából! Az egyik moldvai csángó testvérem, körülnézve a szép virágos tavaszi tájon, hozzám fordult és azt kérdezte, ha itt a földön van a mennyország, az akkor ugye, hogy itt Moldvában, a Szeret partján az ő kis falujában van. Egymásra mosolyogtunk, és engem eltöltött az öröm, mert valóban csodaszép a tavasz Moldvában, de még szebb az az ember, aki szülőföldjét tartja a földre szállt mennyországnak.

Hát igen, szeretettel várunk Moldva földjére, erre a földre, mely a kisebbségi lét ezernyi nehézsége, gondja ellenére is megtartotta gyermekeit, áldó, termékeny lankáin. Arra szeretnélek biztatni, hogy ne csillogást, kényelmet, drága dolgokat keresve gyertek Rekecsenyi község határában lévő telkünkre, melyre iskolát álmodunk, hanem alázattal, akkora szeretettel, mellyel az itt lakó sok-sok megalázáson, nehézségen keresztül emberek várnak benneteket. Hiszem, hogy bármekkora áldozatot is hoztok a hosszú út alatt, ha eljősztok a Béke Királynőjének tiszteletére szentelt iskolaközpont alapkövének megáldására, gazdagabban fogtok hazamenni. A magyar népi kultúránk, talán számotokra ismeretlen szépségeire csodálkozhattok rá, és nemcsak a világon, hanem a sziveink is gazdagabbak, nagyobbak lesznek az újonnan megismert testvérek által. A moldvai csángók és az erdélyi székelyek közti élő kapcsolatot, a csíksomlyói Szűzanya jelentette,

jeleníti meg, hisz a pünkösdi búcsú az egyetlen alkalom, ahol tömegesen évről évre visszatérő szabályszerűséggel találkozhatunk. Arra gondoltunk, hogy ez év Pünkösd napján, haza kísérnénk Moldvába, a csángó testvéreinket. Ahogyan évszázadokon keresztül a moldvai csángók, mi is utunkat megszoktatánánk a gyimesi szorosban, és délelőtt 10 órától egy szentmisét mutatnánk be Gyimesfelsőlokon, a Berszán Lajos atya által építtetett iskola udvarán. A Szentlélek által beragyogott, napba öltözött Anyánkat, Máriát kérnénk, hogy segítsen, hogy Rekecseny község határában ne csak egy iskola épüljön fel, hanem találjunk egymásra a szeretetben, mi határoktól szétszabdalt magyarak.

Délután három órakor kezdődne az alapkövzentelés ünnepsége. Itt a Moldvai Csángó szövetség vezetői, a helybeli polgármester, prefektus köszöntené a vendégeket, majd Mádri Dalma asszony tolmácsolná az összmagyarság szeretetét és nagyrabecsülését, a hitükben, anyanyelvükben oly sok próbat kiállt csángó testvérek felé. Az Európai Unió üzenetét Tytti Isohookana Asumnka asszony, volt Európai Tanács képviselő fogja tolmácsolni. Az ünnepségen Markó Béla RMDSZ elnök úr is beszédet mond. Végezetül a Miatyánkot fogjuk elimádkozni a sok-sok helyről érkezett alapkövek felett, mindazokon a nyelveken, amelyeken a jelenlévők dicsérni szokták az Istent.

A kedves vendégeinket arra biztatjuk, hogy hozzanak egy-egy szép lapos követ, melyekkel, a Petrás Mária, moldvai csángó képzőművész által megáldott, napba öltözött Béke Királynőjének, Máriának a szobra körüli tért fogjuk burkolni.

Az ünnepség után csángó testvéreink dalaiban, táncaiban gyönyörködhetünk. Fontosnak látom vendégeink figyelmét felhívni arra a tényre, hogy a szervezők nem tud a vendégek igen nagy száma miatt szállásról gondoskodni. Így a rendezvény még a sötétség beállta előtt véget ér, hogy így mindenki békeségesen hazatérhessen. Kisebb testvéri szeretettel,

Böjte Csaba, a Béke Királynője Iskolaközpont szervezőségének a nevében
www.devaigyerekek.hu www.csango.ro

A külügyi szóvivő tévedései

Szakértők szerint a délvidéki magyarok magyar állampolgárok. A külhoni magyarok 'alvo' és lappangó magyar állampolgárságról tartott ma rendkívüli sajtótájékoztatót Patrubby Miklós, Dr. Gaudi Nagy Tamás és Körömi Attila országgyűlési képviselő. Dr. Gaudi Nagy Tamás Európa-jogi szakjogász szánalmasnak nevezte a külügyminisztérium szóvivőjének, Polgár Viktornek védekezését, aki megpróbálta cáfolni a délvidéki magyarok fennálló magyar állampolgárságának tényét. Körömi Attila szerint a külügyi szóvivő szakmai álláspontja szegyenletes.

Patrubby Miklós tegnapi délután a délvidéki Adán jelentette be: az MVSZ jogi vizsgálódásainak eredményeként állítható, hogy a délvidéki magyarok többségének teljes körű magyar állampolgársága lappangó módon fennáll. Az újdívidéki Magyar Szó tegnapi számában tudósított az MVSZ elnökének adatai bejelentéséről. A budapesti külügyminisztérium szóvivője azonnal reagált a hírre. „Mielőtt valaki hamis reményeket ébreszt, jó, ha tisztába jön a valóságos helyzettel - hangsúlyozta Polgár Viktor. A szóvivő elmondta, hogy a második világháborút lezáró párizsi békeszerződés semmisnek nyilvánította az 1938 utáni határmódosításokat, az állampolgárságról pedig az 1948-ban a magyar parlament által elfogadott LX. törvény 5. fejezete foglalkozik, amely kimondja, hogy a magyar állampolgárok azok, akik 1948. január 1-jén Magyarország területén élnek.” - olvasható szó és betű szerint a külügyminisztérium honlapjának mai nyitó híreben.

Dr. Gaudi Nagy Tamás, Európa-jogi szakjogász alaptalannak nevezte Polgár Viktor külügyi szóvivő nyilatkozatát, és a maga jogi álláspontját ekként foglalta össze: „A párizsi békeszerződés nem rendelkezett a visszatért, majd ismét elcsatolt területeken élő magyarság magyar állampolgárságról.

A szóvivő által hivatkozott 1948. évi LX törvény nem fosztotta meg magyar állampolgárságuktól azokat a volt Jugoszlávia területén élő magyarokat, akikről az MVSZ elnöke Adán nyilatkozott.

A külügyi szóvivő által megjelölt jogszabály-hely senkit nem foszt meg magyar állampolgárságotól, hanem megerősíti azon személyek magyar állampolgárságát, akik a volt Jugoszlávia érintett területeiről 1948. január 1. előtt áttelepedtek Magyarországra.

A külügyminisztérium szánalmas védekezését a teszi végképp alaptalanná, hogy Magyarország évtizedekkel később - 1960 és 1979 között - az elvesztett területeket birtokló utódállamokkal kötött kétoldalú egyezményekkel fosztotta meg az ott élő magyarokat magyar állampolgárságtól. Ilyen kétoldalú egyezmény viszont a volt Jugoszláviával nem jött létre. Tehát a volt Jugoszlávia bácskai, baranyai és muravidéki területein 1941-ben élő magyarok és az ő leszármazottaik a mai napig is magyar állampolgárok! Magyar állampolgárságtól senki nem fosztotta meg őket.

Körömi Attila, országgyűlési képviselő: „A külügyi szóvivő, szegyenletes szakmai álláspontján túl, nyilatkozatával azt is világossá tette, hogy nem él békében magyarságával. Hiszen Zoran Zsivkovic - szerb ex-miniszterelnök - több jogot adna az ott élő magyaroknak, mint a budapesti külügyminisztérium!?”

Polgár Viktor külügyi szóvivő jobban tette volna, ha a temerini magyarokat mélyesen diszkriminatív módon sújtó bírói ítélet és börtöni bánásmód ellen szólalt volna fel.

Egyébként köszönjük szóvivő úrnak, hogy kétségbeesésében előhozott jogszabályi hivatkozásával kinyitotta azt a kaput, amelyen több millió külhoni magyar egy egyszerű egyoldalú nyilatkozattal szerzi majd vissza magyar állampolgárságát.

Patrubby Miklós, az MVSZ elnöke szakmailag tévesnek és politikailag illetékesnek nevezte a külügyi szóvivő nyilatkozatát, hiszen köztudomású, hogy az állampolgársági ügyek minden államban a belügyminisztérium hatáskörébe tartoznak.

A sajtótájékoztatón Dr. Gaudi Nagy Tamás ismertette azt az elmúlt fél évben készített jogi tanulmányát, amely minden kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a volt Jugoszlávia említett területén élő magyarok a mai napig teljes jogú magyar állampolgárok. Sajtószolgálatunk mellékelten közzé teszi a tanulmány teljes szövegét.

Körömi Attila országgyűlési képviselő ismertette azokat a módosító indítványokat, amelyekkel az állampolgársági törvény jelenleg zajló országgyűlési vitája során megpróbálja a történelmi jövétél és a diszkriminációmentesség jegyében érvényesíteni az elcsatolt területeken élő magyaroknak a magyar állampolgársághoz fűződő jogait.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

júniusi ajánlataim:

- ☛Fűnyírók, elektromos, benzines,
- ☛Szegélynyírók, sövénynyírók,
- ☛Szivattyúk, tömlők, öntöző fejek,
- ☛Vegyszerék, virágtápok, permetezők,
- ☛Virágföldek, műtrágyák,
- ☛Bográcsok, bográcsartók,
- ☛Szűnyogirtók, riasztók, hűtőtáskák,
- ☛Fóliák, takaróponyvák, gumicsizmák,
- ☛Drótkerítések, szegek, csavarok,
- ☛Kéziszerszámok, kaszák, sarlok,
- ☛Létrák, műanyag-kukák, hordók,
- ☛Porszívó zsákok, viaszos vásznak,
- ☛Elektromos borotvák, hajszárítók,
- ☛Düfa-festékek,
- ☛Zárak, lakatok, kőműves szerszámok,
- ☛Kuty-macska eledelek

Várom kedves Vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

Evangélikus Oldal

Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik? Ha valaki az Isten templomát megrontja, azt megrontja Isten, mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok.

1Kor 3,16-17

Kedves Olvasó!

Isten az embert saját képmására, saját hasonlatosságára teremtette. Erről szól többek között a bibliai teremtetéstörténet. S a történelem évszázadai alatt rengeteg elgondolás született már annak megállapítására, magyarázatára, hogy mit jelent ez tulajdonképpen. Remek teológusok, egyházfők, tudósok igyekeztek a legvilágosabb, legelfogadottabb érveket felsorakoztatni véleményeik mellett – s mi, a jelenkor hívő lelkei szinte már el is veszünk ezek között. Mit jelent az: Isten a képmására teremtett bennünket, embereket?

Sokan amellett érvelnek (s nyilván a hétköznapi emberek számára ez a legkézenfekvőbb magyarázat), hogy külső tulajdonságainkban, testi adottságainkban és képességeinkben válik valóra leginkább Isten terve, miszerint legyünk olyanok, mint Ő maga. Művészi alkotások százain ábrázolták már a Mindenható. Gondoljunk csak a sokak által ismert Michelangelo által festett Az ember teremtése c. freskóra, melyen a Teremtő Isten kedves, alkotóerőtől szinte szétduzzadó, fehérszakállú öregúrként jelenik meg, ahogy angyalkái köréből kihajolva életet nyújt az alant elheveredő Ádámnak. Sok helyen jelenik meg az „öreguras”, nagyszakállú isten-alak, de ha végigmegyünk az utcán, és ilyen kinézetű emberrel találkozunk, aligha illetjük azzal a dicsérettel, hogy „istenien néz ki!” Ki milyennek képzelet, olyanok fogadja el, olyanok szereti meg az Urat. Nem lehet tehát egységes az álláspontunk a külsőségekre hagyatkozva, ha arra keressük a választ: miben áll a mi Istenhez való hasonlatosságunk?

Istenhez való hasonlatosságunk azt jelenti, hogy kapcsolatunk van Vele. Ő meg tud szólítani minket, mi meg tudjuk szólítani Őt. A teremtés után az emberek még természetes dolog volt, hogy a Mindenható ott jár-kelet a közelében, természetes volt, hogy ember és Isten, teremtmény és teremtője egy kötelékbe tartoznak. Ám ez a kötelék az ember engedetlenségével, hűtlenségével a bűneset folytán elveszett. Vagy legalábbis súlyos csorbát szenvedett. Az emberi létnek már nem evidens jellemzője, hogy Istenhez tartozik – mi több: hogy Ő tőle ered. Nem evidens, hogy Isten jelen van mindenkor és mindenhol, nem evidens, hogy kapcsolatunk kell legyen Vele.

Pedig a lecke fel van adva. Jézus arra int tanításai sorában: „Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48) Hogyan is lehetne ez lehetséges, ha elvesztettük isten-képmásunkat? Ha megromlott viszonyunk Urunkkal? Ha még a hívő emberek is szem elől tévesztik az Ő akaratát, parancsolatait? És lám, más szavak azt mondják: Isten nem terhel bennünket erőnkön felül (1Kor 10). Nem kér, nem vár el olyan tettet, amire nem vagyunk készek, alkalmasak. S ez nem azt jelenti, hogy amennyiben azt érzem, gyenge és fáradt vagyok, Isten majd kényelmemnek megfelelően megkímél engem. Pál apostol hitvallása azt jelenti: a kihívások, nehézségek, szenvedések, a különleges feladatok mind azért adatnak, hogy megmutassák: többet vagyunk képesek elhordozni, több feladatnak vagyunk képesek eleget tenni, mint az magunkról gondolnánk. Több évvel ezelőtt került kezembe egy keresztyény folyóirat, ennek hasábjain talákoztam egy hívő család történetével. Az egymáshoz hűen ragaszkodó házaspárnak több gyermeke is született, soha eszükbe nem jutott, hogy az asszony terhessége alatt különleges, speciális vizsgálatokat kérjenek a magzat egészségének megállapítására. Azt vallották: bármilyen gyermekük is születik, egészséges vagy beteg, ők szeretni fogják, s nevelni Isten akaratára szerint. Aztán megszületett a negyedik gyermek, akiről hamarjában kiderült, hogy egy súlyos kromoszómabetegségben

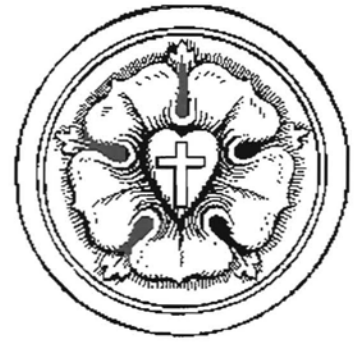
szenvet, ami majd egész életét meghatározza. És ekkor, minden korábbi odaadásuk ellenére a család tagjai megriadtak. Hosszú kesergések, imádságban átvirrasztott éjszakák után ébredtek rá, milyen különleges jelet kaptak Istentől. Hogy az édesapa elmondta – pont a fent említett páli ige kapcsán -: a beteg kislány születése világított rá, hogy Isten milyen különleges feladatra látja alkalmasnak őket. E nélkül a gyermek nélkül sosem tapasztalták volna meg, milyenek látja őket Uruk, mennyi értékes találatok lakozik bennük, melyek által gondját viselhetik egy ilyen különleges gyermeknek. Isten jobban ismer, mint mi magunkat, de kész bármi módon újat nyújtani, újat mutatni – Magáról, a világról és önmagunkról. A csorba tehát kiköszörülhető – nyilván a legtöbb munkát Isten végzi el. De Ő a jót és a rosszat is egyaránt képes és kész arra felhasználni, hogy önmagunkról, önmagáról tájékozatosan, közelebb vonjon önmagához, természetessé tegye, hogy mi Ővele igenis egy kötelékbe tartozunk.

A fent olvasható igeszakaszban azt hirdeti Pál: „Isten temploma vagytok”. Nem csinálmányok, hanem teremtmények. Mindnyájan jól tudjuk, mennyi idő és mennyi fáradságos munka felépíteni egy lakóházat, hát még egy erős, magas, ünnepélyes templomot! De a kemény munka mindig megtermi gyümölcsét. Bennünk, rajtunk is ekképp munkálkodik az Isten. Valljuk be, nincs mindig (sőt többnyire) könnyű dolga. Úgyhogy néha kemény kezű. Köveket zúz – álnokságunk, tagadásunk kemény köveit. Fát vág – megnyirbálja büszkeségünket, gőgünket. Szinte erőszakosan köszörüli a csorbákat – de mindezt miérettünk. Hogy szép, értékes lelki házzá legyünk. Ahová beköltözhet, ahol szállást vehet, amivel egygőzölhet.

Ő vállal minden terhet, hogy újra egyek legyünk, hogy újra – mégis! – az Ő képmásai legyünk. Mi tarthatna vissza, hogy e végett munkálkodjunk mi is?

Még mindig előttem van az az idilli kép, ami tél idején az utakon nap mint nap szemem elé tárult. Ahogy a zúzmarákkal borított fák fehér ágakkal felfelé meredtek, szinte egybeolvadtak a kéklő, tiszta égbolttal. Bár lennének ilyenek mi is. Miként a fa szenved a tél csapadékát, bizony mi is hordozunk rideg, makkos terheket. De ettől leszünk olyanok, olyanabbak, mint fent az égiek. Hűségesek, állhatatosak, erősek a hitben, szeretetben – miként Teremtő Atyánk a mennyben.

Füzesi Judit
evangélikus lelkész – Gerendás, Csorvás

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel
2004-2005-ös munkaévünk utolsó bibliaórai alkalma június 2. A nyári időszokban szünetel ez az alkalom.

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznapi 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

GYERMEK-NAPI KÖSZÖNTŐ

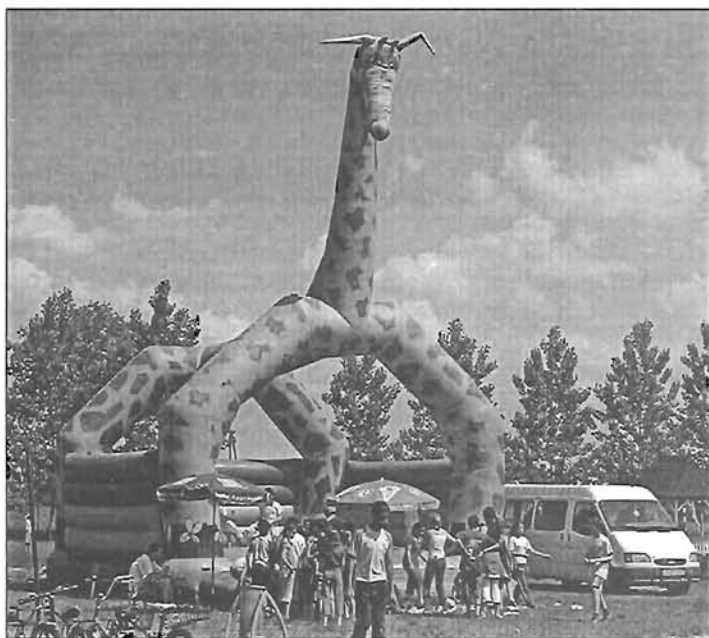
ARRA SZÜLETTEM...

Arra születtem, hogy kisgyermek legyek,
anyám mellett játsszam hosszú éveket,
arra születtem, hogy felnőtt is legyek,
s megértem a szóból azt, amit lehet,
s végül arra jöttem én e világra,
Hogy hinni tudjam: nem vagyok hiába.

Arra születtem, hogy megszeressenek,
s megszeressem én is azt, akit lehet,
arra születtem, hogy boldog is legyek,
s tovább adjam egyszer az életemet...

Adamis Anna

Szeretettel köszöntjük a kicsiket és nagyokat
gyermeknap alkalmából!

Édesapák figyelmébe!

Még ma tiéd

Még ma tiéd, ha nevet, s a tiéd, ha a könnye kicsordul.
Még ma csak egy szavadért bárhova menne veled.
Édes öröm neki még, ha te jössz és hallja a hangod,
Boldogság, ragyogás minden perce veled.

Még ma a térdeden ül, csókodra csókja a válasz.
Két kicsi karjával forrón, lágyan ölel.
Még ma mesélhetnél neki, hidd el, szomjasan inná
Ajkadról a mesék sok furcsa fordulatát.

Még ma mesélne neked pajtásokról, s a csatákról,
Mint verekedtek imént, s hogy ki futott, ki a hős,
Amde feleslegesek pajtások, s mind, ami játék,
Hogyha te menni akarsz, inkább menne veled.

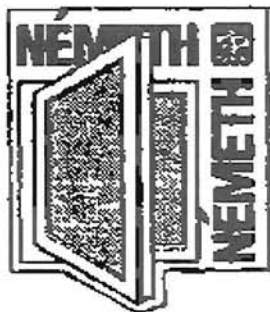
Még ma mindene vagy. Tudsz mindent és a hatalmad
Korlátlan hatalom, férfierőd az erő.

Még ma tiéd. De talán holnap, mire újra felébred,
Szórakozottabb lesz, szép szeme másra figyel.
Más színeket, mélyebb értelmet kapnak a dolgok.
Nőnek a pajtások, hívogatóbb a szavuk.

Nőnek a fák, a mezők tágas térsége kibomlik,
Nyílik a tarka virág, tágul, nő a világ.
Vígmosolyú lányok jönnek, suttogva beszélnek,
Szoknyájuk szélét meglíbbenti a szél.

Hívna kisfiadat, menjünk sétálni mi ketten,
S ő vonakodva felel: Dolgom van ma, apám.
Még ma a mindene vagy. S bármennyire sürget a dolgod,
Válts vele néhány szót! Légy a barátja! Vezesd!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Fiatalokról fiataloknak

„Ifjúság 2006”

A Fidelitas gyomaendrődi csoportja nevében kijelentem, hogy immáron három éve annak, hogy a kormány egy teljes nemzedéknek üzent hadat. Az ifjúságpolitika nemhogy a prioritások között nem szerepel, de egy költségvetési megszorításnak, leginkább a fiatalok isszák meg a levét.

A fiatalok jogosan érezhetik becsapva magukat, hiszen mára csak a дума maradt mindabból, amit a kormány ígért a fiataloknak. A megígért ingyenes jogosítvány, ingyenes utazás, tízezer új kollégiumi férőhely, kiszélesített otthonteremtés, a diákhitel kamatainak csökkentése mind – mind ködbe veszték, mára ezeket az ígéreteket elfelejtették a szocialista párt országos, illetve helyi vezetői.

Hogy a kormány mennyire kezelte komolyan a fiatalokkal való törődést, jól mutatja, hogy az ifjúsági kormányzat már háromszor cserélt „edzőt” ebben a ciklusban, azonban az eredmények nem nagyon látszanak.

Amikor évről évre újabb megszorító csomagokkal állnak elő, akkor valahogy mindig úgy alakult, hogy a fiatalok húzták a legrövidebbet minden területen. Joggal alakult ki a fiatalokban az érzés, hogy a Gyurcsány-kormány egy teljes nemzedéknek üzent hadat.

A minisztérium megszüntetésével, átalakításával párhuzamosan mintegy 60 százalékkal csökkent három költségvetési esztendő alatt az ifjúságra fordított támogatások összege. Mára

minden frissdiplomásnak szembe kell néznie a munkanélküliség rémével, hiszen a diplomások 16 százaléka kezdi munkanélküliségként a karrierjét. Különösen súlyos ez az adat, amennyiben figyelembe vesszük, hogy a sikeres életkezdés más kritériumai sincsenek biztosítva.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az otthonteremtési program kiszélesítése helyett inkább szétverték azt és mára bizonyossá vált: a kakukkfészek - rakás egyáltalán nem tudja helyettesíteni a korábbi támogatási rendszert, hiszen alig – alig veszik igénybe. Az ígéretekkel ellentétben – márpedig a volt pártelnök ezt személyesen ígérte meg – nem csökkent a diákhitel kamata, ami jelenleg 12 százalékos. Az ingyenes utazásról szóló ígélet is a múlté, hiszen több mint 20 százalékkal emelkedtek a kormányváltás óta az utazási költségek a diákok számára, a 26 év alattiak, pedig 60 százalékkal utaznak drágábban.

A játszótérek biztonságossá tétele helyett az ideai évi költségvetésből kivettek minden olyan forrást, ami erre a célra vonatkozott, így a szülők tovább aggódhatnak gyermekeik testi épségéért.

Továbbá sajnálatosnak tartja a Fidelitas gyomaendrődi csoportja, hogy a drogprevencióra szánt összeget 40 százalékkal csökkentette a kormány a költségvetésben egyik évről a másikra.

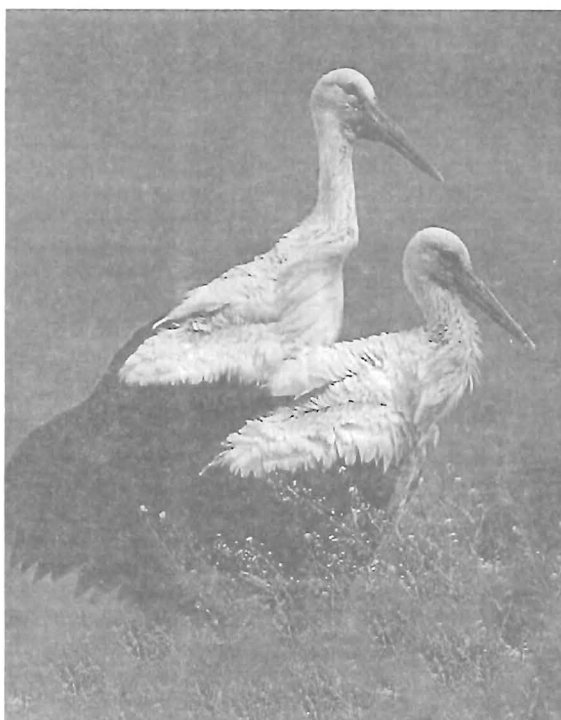
Minden esztendő elején ígélet hangzott el arról, hogy a kormányzat

benyújtja az ifjúsági törvényt, kiemelném, hogy három esztendő eltelt a választások óta. Talán most remény lehet arra, hogy a kormány teljesíti az évről évre ígért vállalását?! Arcpirítónak tartjuk, hogy a cserecsatárként pályára lépő dumakormány fő programjában egyetlen egyszer sem lehetett megtalálni az ifjúság szót. A jópofáskodás, a nagyotmondás, az ígéretések mára nem elegendők a fiataloknak. Az országnak egy olyan kormányra van szüksége, amely fontosnak tartja, hogy a fiataloknak segítsen megtalálni a válaszokat az előttük álló kihívásokra.

Szijjártó Péter a Fidelitas elnöke vezetésével elindítottunk egy ifjúságpolitikai programot „Új nemzedék 2006” címmel, amelyben a gyomaendrődi csoport is kiveszi a részét. Ezen felül Ifjúsági szervezetek és öntevékeny csoportok képviselőit és politológusokat kérünk fel, hogy az otthonteremtés, a kultúra, a média, az infrastruktúra és az informatikai fejlesztés területén kidolgozza a következő kormány döntéseinek alapját. A program a tervek szerint június közepére készül el, akkor átadjuk a polgári kormányzásra készülő intézet vezetőinek. Reméljük, hogy ez a program alapját képezheti egy olyan kormány döntéseinek, amely valóban figyel a fiatalokra nemcsak országosan, hanem városunkban is.

Gyomaendrődi
Fidelitas Csoport

MADARAK ÉS FÁK NAPJA

1906-ban, gróf Apponyi Albert valóság- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet adott ki, hogy évente egy napot valamennyi iskolában szenteljenek a Madarak és Fák Napjának. Ettől kezdve ez a jeles napunk egyben iskolai ünnepeink közé is tartozik. Az ünnep kezdeményezője, szorgalmazója a jeles tudós Hermann Ottó, a Magyar Ornithológiai Központ alapítója és egykori igazgatója volt. A körrendeletben nem szabályozták az ünnep pontos időpontját, de gyakorlati vált, hogy a megemlékezéseket május elején tartották. 1994 óta egy miniszteri rendelet az ünnep pontos napját május 10-ében határozta meg.

Újságunk az európai madárvilágra vonatkozó tanulmányból ismertetéseket. A tanulmány kimutatja, hogy 226 madárfaj – az európai fajok 43%-a – néz bizonytalan jövő elé. Ezek közül sok faj állománya csökken, míg más fajok a 70-es 80-as években tapasztalt nagy csökkenést még mindig nem heverték ki, néhány faj olyannyira veszélyeztetett, hogy a közeljövőben el is tűnhet Európa területéről. De vannak a tanulmányok jó

hírei is! 14 faj helyzete jelentősen javult. A tanulmány az Európai Unió madárvédelmi tevékenységét is elemzi. „Az a tény, hogy Európa madarainak nagyobb része veszélyeztetettebb ma, mint egy évtizeddel ezelőtt, nagyon nyugtalanító. A madarak nagyon jó indikátorai környezetünknek, és az, hogy sok faj állománya folyamatosan csökken, egyértelmű jelzést ad az európai természet és környezet rossz állapotáról.”

Irodalmi oldal

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Üzenete

Örök egy könyvet, még középis-
kolás koromból... két okból is fontos
könyvet...

Az egyik: magyartanárom – talán
negyedikes lehettem – saját könyvtá-
rából választotta s nyomta kezembe,
mint akkoriban annyi más „alpmű-
vet”, mondván, „olvassa el!”, szerzője
nem régen (1981-ben) kapta meg érte
az irodalmi Nobel –díjat... A kemény
fedeles könyv 1971-ben jelent meg a
Magvető Kiadónál, szerzője 1967-ben

írta.

Nálam maradt a regény, s vele a régmúlt irodalomórák szel-
lemi pezsgése, ahogyan kedves tanárom öblös hangú felolvasásai
is...

A másik fontos ok: a mű üzenete.

Gabriel García Márquez Száz év magány c. regényéről van
szó, amelyet most újra fellapoztam, kutatva magamban a hajdani
érzéseket, „lenyomatokat.”

Tettem ezt azért is, mert a napokban egy újság hasábjairól
megszóltított Márquez szépséges üzenete. Úgy hiszem, a világhí-
rű latin-amerikai regényíró barátainak szánt gondolatai mindenki
számára meg szívlelendők lehetnek.

S mennyire összecseng a Száz év magány c. regény üzenetével!
(Már ha egy műnek lehet üzenete...).

Az író 1927-ben született Aracatában, egy kis kolumbiai fa-
luban. Ott élt nagyszüleivel kilencéves koráig. Ez az időszak élete
legfontosabb korszaka, hiszen vallomása szerint kilencéves kora
után nem is történt vele többé semmi említésre méltó. Persze csak
abból a szempontból igaz ez az állítás, hogy műveiben mindig vis-
zatért a gyermekkorhoz, s mint sokan mások, ő is a gyermekkor
emlékeit, benyomásait próbálta feldolgozni, „átemelni” a művei-
be. Személyes felnőtt életében viszont ott a nagyvilág számos ta-
pasztalattal, élménnyel: Róma, Párizs, Caracas, Bogota, Mexikó,
Barcelona...

Tizenhét éves kora óta ír. Bűvész szeretett volna lenni, de ál-
lítása szerint, ehhez nem volt elég tehetsége, így az írást, a tör-
ténetmesélést választotta. Azt gondolta, hogy a jó történetekkel
vívhatja ki leginkább barátai szeretetét.

1965-ben Mexikóból Acapulcoba vezető országúton hirtelen
megjelenik előtte „regényfolyója”, amelyet kora ifjúságától meg
akart írni. „Annyira kész volt, hogy szóról szóra lediktálhattam
volna, egy gépirónőnek” – mondja. Hazament, bezárkózott, és
tizennyolc hónap alatt megírta a Száz év magányt.

Mi jellemzi a művet és íróját?

A képzelet szabad szárnyalása, a mese parttalan áradása, sok-
rétűség, gazdag szimbólumrendszer...

Hiszi, hogy „végül is a valóság előbb – utóbb igazat ad a kép-
zeletnek”, mert „a kanál éppúgy, mint a szívátültetés” az emberi
elmében, képzeletben sokkal előbb született meg, mint a valóság-
ban.

A misztikusnak tűnő események Marquez szerint az élet kime-

ríthetetlen variációs gazdagságát bizonyítják. Az emberi akarat,
szellem és a jóság együttesen van jelen a mese, a mítosz keretei
között. Optimista hozzáállásával, az író „varázslói” hatalmával új-
rakezdésre, továbbküzdésre ösztönöz. Az egyén és a társadalom
válságba kerülésekor is biztat, a végzet, a sors erejével szemben
a cselekvő akarat erejét állítja. Regénye több mint családrégény.
A sajátosan helyi viszonyokat egyetemes szintre emeli, s a száz
éven át húzódó történettel az emberiség történetét példázza. Leg-
fontosabb, hogy az ember merje vállalni a küzdelmet. Még ha
vereség is a vége... Így minden vereség, még a legveszélyesebb,
legdöntőbb is csak egy vereség, amit bármikor győzelem követhet.
Nem a vereség a valódi veszély... Az egyetlen igazi veszély a
magányosság.

A címben szereplő – a XX-XXI. századi emberre oly jellem-
ző magány, az egymástól való elidegenedés folyamata „gyilkos”
következményekkel jár. Megfogalmazza, hogy minden eszköz jó
(még a legrosszabb is), ami összetartja a közösségeket, együtt tart-
ja az embereket: igazán csak „az elrekesztelt ajtók és a zárt szívek
veszélyesek”.

Vallja: az egymáshoz való közeledés az egyedüli helyes út em-
berek, népek, kultúrák között...

A ma súlyosan beteg író üzenete a világhálón is olvasható.

Polányi Éva

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ üzenete

Ha Isten megajándékozna még egy darab étellel, egyszerű
ruhába öltöznék, hanyatt feküdnék a napon, fedetlenül hagyva
nemcsak a testemet, hanem a lelkemet is. A férfiaknak bebizonyí-
tanám, mennyire tévednek, amikor azt hiszik, az öregedés okozza
a szerelem hiányát, pedig valójában a szerelem hiánya okozza az
öregedést! Szárnyakat adnék egy kisgyermeknek, de hagynám,
hogy magától tanuljon meg repülni. Az öregeket megtanítanám
hogy a halál nem az öregséggel, hanem a feledéssel jön. Annyi
mindent tanultam tőletek emberek! Megtanultam, hogy minden-
ki a hegytetőn akar élni, anélkül, hogy tudná, hogy a boldogság a
meredély megmászásban rejlik. Megtanultam, hogy amikor egy
újszülött elszörja szorítja meg parányi öklével az apja ujját, örök-
re megragadja azt. Megtanultam, hogy egy embernek csak akkor
van joga lenézni egy másikra, amikor segítenie kell neki felállni.
Annyi mindent tanultam tőletek, de valójában már nem megyek
vele sokra, hiszen amikor betesznek abba a ládába, már halott le-
szek. Mindig mondd azt, amit érzel, és tedd azt, amit gondolsz.
Ha tudnám, hogy ma látlak utoljára aludni, erősen átölelnék,
és imádkoznék az Úrhoz, hogy lelked öre lehessek. Ha tudnám,
hogy ezek az utolsó percek, hogy láthatlak, azt mondanám neked,
„szeretlek”, és nem tenném hozzá ostobán, hogy „hiszen tudod”.
Mindig van másnap, és az élet lehetőséget ad nekünk arra, hogy
jövátegyűk a dolgokat, de ha tévedek, és csak a mai nap van ne-
künk, szeretném elmondani neked, mennyire szeretlek, és hogy
sosem felejtelek el. Senkinek sem biztos a holnapja, sem öregnek,
sem fiatalnak. Lehet, hogy most látod utoljára azokat, akiket sze-
retsz. Ezért ne várj tovább, tedd meg ma, mert ha sosem jön el a
holnap, sajnálni fogod azt a napot, amikor nem jutott időd egy
mosolyra, egy ölelésre, egy csókra, és amikor túlságosan elfoglalt
voltál ahhoz, hogy teljesítsd egy utolsó kérést. Tartsd közeledben
azokat, akiket szeretsz, mondd a fülükbe, mennyire szükséged van
rájuk, szeresd őket és bánj velük jól, jusson időd arra, hogy azt
mondd nekik: „sajnálom”, „bocsáss meg”, „kérlek”, „köszönöm”,
és mindazokat a szerelmes szavakat, amelyeket ismersz. Senki sem
fog emlékezni rád a titkos gondolataidért. Kérj az Úrtól erőt és
bölcsességet, hogy kifejezhesd őket. Mutasd ki barátaidnak és sze-
retteidnek, mennyire fontosak neked.

Izges Izgek

Június

Rántott krumpli

A burgonyákat meghámozzuk és egyforma szeletekre szeljük. Sütőben vagy grillsütőn félpuhára sütjük. Ezután szokásos módon bepanírozzuk és oljban kisütjük. Sok mindenhez jó garnírunknak.

Seidl Ambrus

ELADÓ

800 m² bekerített vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban. Rajta kőépület, aláépített pincével.

**Érdeklődni lehet:
66/284-196**

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal. Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok, csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

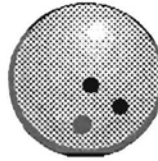
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsálu, keretes állvány, útpanel...)

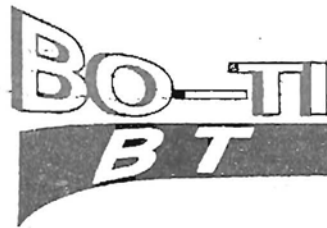
BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

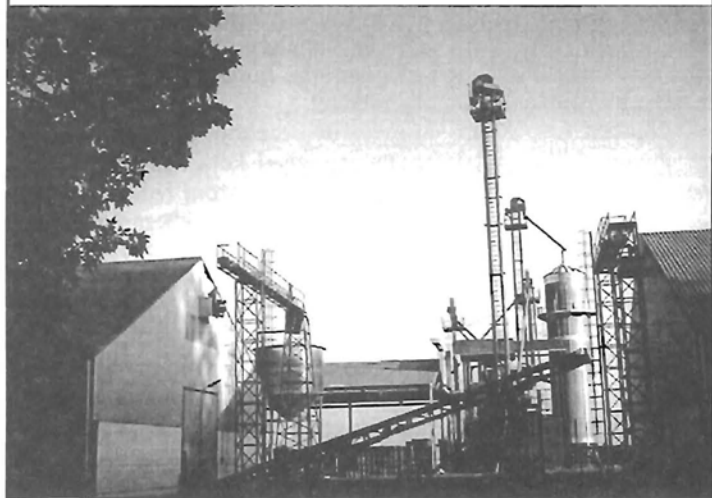
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-termelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

GELLAI VINCE, aki Endrődön lakott, május 2-án 4 hónapi betegség után 48 éves korában befejezte földi útját, elköltözött az élők sorából. Gyászolja: családja

IVÁNYI ANTAL 2005. május 14-én 81 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: sógornője Iványi Bálintné és a rokonok.

JÁNOSÍK ELEK endrődi lakos május 17-én 87 éves korában hosszú súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és unokái.

KNAPCSEK BÁLINTNÉ SZOSZNYÁK ETELKA május 27-én, 88 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei, unokái és azok családja „Bátyus” és az ismerősök.

VÉKONY JÓZSEFNÉ Surányi Piroska endrődi lakos április 29-én hosszú betegség után elment az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálünnep napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek;
Hízába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

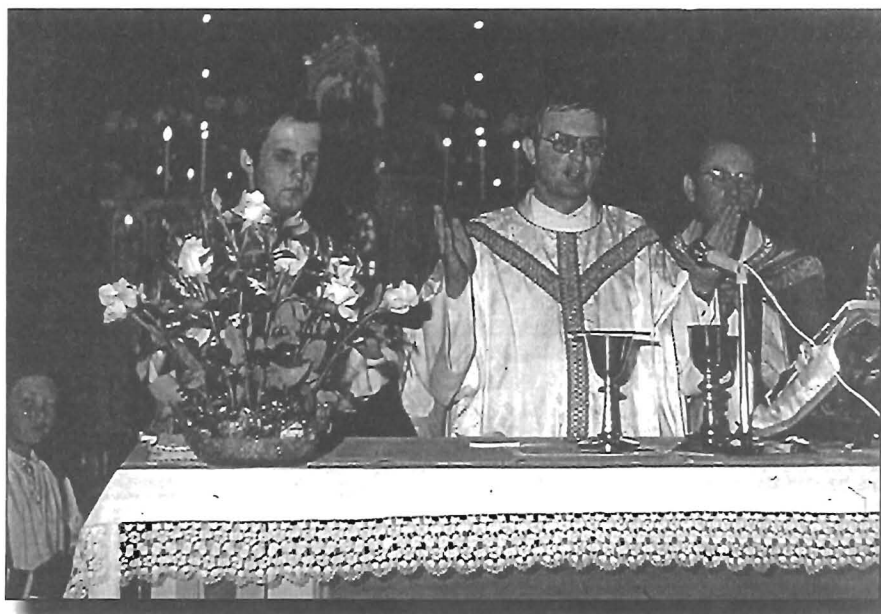
(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

Fényképalbum

25 éve...

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT IVÁN HAVA

Információ gazdálkodóknak

Egy magyar gazda az Európai Unióban

A Leonardo da Vinci Európai Uniós program keretében lehetőségem nyílt mezőgazdasági gyakorlatra menni Franciaországba, Deux-Sevres megyébe. Nagyon izgalmas volt; Gyomaendrődről herten vágtunk neki az útnak. A csapatot Davidovics László programkoordinátor, a „Dél-Alföld - Európai unió” Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület elnöke irányította egészen addig, még meg nem érkeztünk a fogadó megyébe. Itt már egyedül kellett boldogulnunk. Mindannyian családoknál voltunk elhelyezve, akik megmutatták nekünk, hogy milyen az ő gazdaságuk.

Én egy kecskefarmon dolgoztam, de lehetőségem nyílt megnézni és tanulmányozni a mezőgazdaság más ágazatait is. Az egyik legérdekesebbnek egy sertésfarmot találtam, ami öt kilométerre volt La Chapelle St. Étienne-től, ahol laktam. El se tudtam képzelni, hogy Magyarországon is lehet ilyen gazdaság. Minden a legújabb technika szerint volt. Röviden csak annyit mondanék, hogy modern. De hogy? – kérdeztem én. Ezért gyorsan utána jártam, hogy honnan volt a gazdának annyi pénze, hogy felépítse a telepét. Elkezdtem kérdegetni és fény derült a dolgokra. Minden évben kap az államtól 17 ezer euró támogatást a telepre, de a leglényegesebb az, hogy pályázaton elnyert pénzből valósította meg a vállalkozást. Elmondta, hogy hál' istennek le van náluk szabályozva az import, és így a sertés ára állandóan stabil, de a leglényegesebb, hogy az emberek csak saját, francia termékeket vesznek.

Megkérdeztem, hogyha valami balul ütne ki, akkor el tudná vezényelni gazdaságát, munkahelyét. Erre is az volt a válasz, hogy nem, mert a Crédit Agricole Bank, mely a mezőgazdaságban tevékenykedők részére alakult, segítene kiegyenlíteni az összeget. Ekkor kezdtem el gondolkodni azon, hogy vajon Hazánkban hogyan mennek ezek a dolgok.

Mikor hazaértem elkezdtem mesélni kint tapasztalt élményeimet. A sertésenyésztésnél vitába kerültem édesapámmal, aki azt gondolta, hogy valamit félreérthettem a francia gazda szavaiból. Ez kizárt dolog, hiszen már tanulok egy jó ideje franciául. Javasolta, hogyha ennyire érdekel az állattenyésztés, keressem fel Püski Sándort - aki egy gyomaendrődi nagygazda - és töltsék vele egy napot. Amit tudni kell róla az az, hogy 298 ha területen gazdálkodik, és mindamellett van egy sertéstelepe, ahol összesen 900 sertést tart.

Reggel hétkor indultunk Sanyi bácsival ki a Tüköry-majorba, ahol a gazdasága található. Nem szégyellem bevallani, hogy meglepődtem mikor kiértünk. Pont mint Franciaországban, csak itt azzal a különbséggel, hogy a sertések nem rohantak el, ha bementem közéjük, hanem odajöttek és meglehetősen őket simogatni. Úgy gondolom, hogy ez a teljesen stresszmentes élet. Kint ha már bementem, a disznók futkostak mindenfelé és visitottak. Én úgy vettem észre, hogy ott csak a megélhetést jelentette a telep, de itt a gazda életét is. Körutunk végeztével felesége, Esztike néni finom ebéddel várt minket, mely után megkezdődhetett a kérdezősködés az anyagiakról. Lényegében én csodálom ezt az egészet, hogy itt Magyarországon,

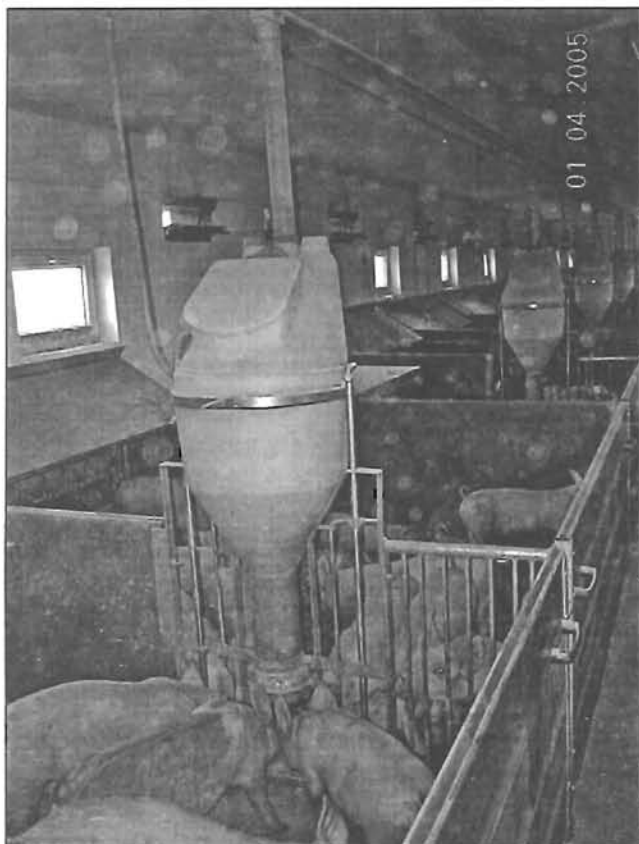
ennyi viszontagság mellett hogyan lehet élni, fejleszteni és bízni.

Sanyi bácsi elmondta, hogy lényegében ő is az Európai Unió pályázatokból nyeri a pénzt a fejlesztésre, de azt nem mindig lehet elnyerni, hiába fordítja az Unió a pénzeinek felét a mezőgazdaság támogatására. Az állami támogatás, meg nem jön – mondta kissé panaszosan. De hát ha így nem megy, megy az másképpen is, igaz sokkal könnyebb lenne a gazdáknak, ha az állam minden évben adna 17 ezer euró vissza nem térítendő támogatást.

Felesége elmondta, hogy Sanyi bácsi csak 10 évvel lenne fiatalabb, akkor sokkal többet merne megálmodni.

Kívánok neki erőt és egészséget élete többi részére, és bízom abban, hogy terveit megvalósítja. Sok sikert!

Várfi Péter

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. június

júniusi melléklet

HŐSÖK NAPJA

vettek tőle örök búcsút. Pongrátz Gergelyt 73 éves korában érte a váratlan halál.

Nemcsak azok kedvéért, akik nem tudtak együtt ünnepelni velünk, hanem azért is, hogy bármikor felidézhesük ünnepségünk perceit az ott elhangzott műsort teljes szövegében ismertetjük.

Halottat ringató bús vizek
idekűldik a rabokat
s kopottan szürkén, könnyesen
jönnek az ablakok alatt.

...

Vizek partjáról hazajárnak
-s mint akit hite elhagyott -
kocognak búsan, keserűn
tarisznyás néma, magyarok.

Gele Viktóra a Rózsahegyi Kálmán Általános iskola tanulója három endrődi gyűjtésű dalt énekelt, gyönyörű hanggal.

Vaszko Ildikó - aki a narrátor szerepét is ellátta -, elmondott egy részletet

Vass Albert: Százéves dal az ismeretlen bujdosóról című verséből:

Dörögnek az ágyúk. Puskák ropognak.
Halál szele fűtten. Itt-ott ledől valaki: „Jaj
megalok testvér”
Előre!

„...mondd meg anyámnak...”

Előre!

... „...szeretömnek...”

Előre!

„... vidd el a gyűrűt...”

Előre!

„...a harangot testvér, húzassátok meg és
gondoljatok rám majd egy este...”

Előre! Előre!

„... itt kell hagyjalak, pajtás.. az a parancs,

Somogyvári Gyula:
Hazajáró magyarok
(részlet)

Elmondta:
Trendl András, a Bethlen Gábor
Szakképző Iskola növendéke

Vizek partjáról hazajárnak
éjjel a halott magyarok
ha elszunnyad a lámpafény
s az utcák csöndesek, vakok.

A Bug, a Styr, futó Isonzó,
Drina, Dnyeszter és Ikvapart
esténként hazaengedik
a sok magyart, halott magyart...

„A hazáért elesett hősök emléke minden év május utolsó vasárnapján megünnepeleendő” - írja egy múlt századbéli törvény, az 1920-as évek elején.

1946-tól elmaradtak a hivatalos megemlékezések, sőt a későbbi években már büntetéstől is lehetett tartani azoknak, akik egy szál virágot akartak elhelyezni szüleik, férjeik, gyermekeik emlékművénel.

Ugyancsak törvény rendelkezett arról, (1917-ben) hogy „minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökítse meg mindazoknak nevét, akik lakói közül... a hazáért életüket áldozták.

Az első világháborúban odaveszett 397, a második világháborúban 368 endrődi ember. Kopjafa emlékeztet az 1956-os forradalom áldozataira.

Hosszú évek kényszerű szünete után, 1990. május 27-én tartották az első állami szintű megemlékezést Hősök napján.

Emberekre, áldozatokra, az árván maradt családtagokra emlékezünk ezen a napon.

Városunkban már hagyomány, hogy az áldozatokért engesztelő szent misét mond plébánosunk, ezután a Hősök terén folytatjuk a megemlékezést. Hagyomány az is, hogy az ünnepi szónok Turi Kovács Béla országgyűlési képviselő. Idei beszédében a két világháború áldozatain túl név szerint is megemlékezett az 1956-os Corvin- közben folyó hősi harcok legendás vezérééről, Pongrátz Gergelyről. A név szerinti megemlékezésnek az adott szomorú aktualitást, hogy Budapesten, a Corvin-közben éppen a mai napon

hogy előre.. béke veled...
 Küzdelem, küzdelem, küzdelem. Éhségtől el-
 csigázva, fáradtan, aléva.
 Piszokban és vérben.
 Küzdelem, küzdelem, küzdelem.
 Előre! Előre! Előre!
 S valahol messze aratnak már a mezőkön...
 Koszorút fonnak a lányok...
 Kolompol a nyáj: gling-glang... gling-glang..
 Koszorút fonnak a lányok.

Végezetül Polányi Éva tanárnő olvasott fel részletet a „NAGY LEVÉL”-ből...

A levél ismertetése előtt, szó szerint idéz-
 zük az 1. sz. Endrődi füzetben a nagy levél
 bevezető sorait.

„Ezt a levelet Pintér Antal írta, akit Hu-
 nyáról vittek be katonának az első világhábo-
 rúba. Tífuszt kapott és meghalt. Fiatal özve-
 gyet és négy árvát hagyott maga után. Pintér
 Antal tudta, hogy meg fog halni; halála előtt
 végrendeletet, vagyis egy nagyon hosszú levelet
 írt családjának – tehát a számára egyetlen
 lehetséges módon közli fiaival atyai jótaná-
 csait, erkölcsi intelmeit. Ezt a levelet a család
 ma is a „nagy levél” –nek nevezi, mert tartal-
 ma az élő ember erejével hat mindmáig.

Úgy gondoljuk, hogy a levél önálló re-
 mekmű, sem elvenni nem lehet belőle, sem
 átdolgozni. Kérjük, kedves Olvasó ne lepőd-
 jön meg azon, hogy egy három elemi végzett
 ember milyen értelmes. Mi, akik a régi falu
 és a tanyavilág lakóit próbáljuk megismerni,
 tudjuk, hogy a legtöbb parasztember ilyen
 volt. Türelemmel, csendesen olvassák.”

„Kedves jó feleségem és kedves jó gyer-
 mekeim!

Kívánom a jó Istentől, hogy soraim friss
 jó egészségben találjon benneteket. Az egész
 életetekben ne legyen bú és nyomorúság. És,
 kedves Édesapám, magának is kívánok minden
 jókat. Bocsássá meg, amit még mint fia-
 tal, könnyű ésszel, ellene többször vétettem.

Tudatom, nem vagyok többet az élők
 közt, de ne sirass, kedves jó feleségem mert az
 ügysem használ. Erősítsd meg lelkedet és tör-
 rödj bele a változtathatatlanba. Oda mentem,
 ahova te is és mindenki el fog menni. Köte-
 lességem teljesítettem akkor, amikor a halál-
 lal kellett találkoznom, tehát ne sirass. Élj,
 míg élned rendeltetett, élj a gyermekeidért és
 neveld őket az Isten félelmében. Először az
 Isten és úgy a többi. Szemed fénye legyen az
 ő fiatalságuk, hogy meg tudd őket őrizni az
 elbukástól, a szegénytől, és a büntőtől. Minden
 igyekezeted az legyen, hogy öreg napjaidat
 meg ne keserítsék a rossz nevelés miatt, ha
 a jóisten meg hagyja élned azt az időt, hogy
 nősülendők és férjhezmenendők lesznek. Ne
 becsüld előbbre a vagyont a tisztességnél. Az
 a fő, hogy tisztességes munkások, egészséges-
 sek, és becsültek legyenek, a többi megjön
 magától. De ha mégis a négy közül lesz olyan
 is, aki megveti a lábát, hogy neki úgy tetszik,
 akkor ne rontsd el, mert ez ügysem érne
 semmit, hanem mondd neki, hogy a követ-
 kezményeket magának tulajdonítsa. De azért
 anyai szeretettedből egyet se vess ki soha, an-
 nyi az egyik, mint a másik. Ha még ennél is
 rosszabb lesz, büntesd meg úgy, mint anya,
 vonjál meg minden segédelmet és mondd
 neki, hogy te mint anya nem segítheted, hogy
 a rossz úton még jobban elmerüljön. De az
 anyai szeretetet ne vond meg soha, mert az
 képes lesz őtet a legrosszabb útról is visszaté-
 ríteni. Attól se félj, hogy megszakad a gyerek

a rendes, neki való dologban. Sosem szakad
 meg. Ami meg nem neki való, azt ne engedd,
 míg bírsz velük. Mikor meg nem bírsz, akkor
 szólj szép szóval, hogy kimélje meg az erejét,
 mert lesz még rá szüksége. A henyelést, azt
 ne törd soha, mert a henyelés az ördög pár-
 nája. Mihent olyan lesz akármelyik, hogy le-
 het valami hasznát venni, rögtön keress neki
 valami foglalkozást. Szorítsd a dologra, mert
 ha kicsi korában a dolgot meg nem szokja,
 akkor nagyobb korban is mindég azon töri
 a fejét, hogy lehetne dolog nélkül megélni és
 képes a legnagyobb gonoszra, csak hogy
 dolgozni ne kelljen. Ennélfogva nem kell azt
 nézni, hogy milyen hasznos az a dolog amit
 csinálnak, az a fő, hogy dolgoznak, és szok-
 nak a dologhoz. Nem lesz avval sem szebb,
 sem erősebb, ha hever. Az idő ellen ruházd
 őket úgy, ahogy tőlem láttad. Sohase csinál-
 tass nekik kicsit semmiféle ruhából, de kü-
 lönösen a lábbeli mindig jó nagy és nyugo-
 dalmas legyen. A szépért ne adj pénzt, csak
 a jóért. A szepet a jószágból kedveltesd meg
 velük. Úgy oszd be, ha a helyzet megengedi,
 hogy szalonnát ne kelljen nekik kéztől adni,
 mert úgy lesz belőlük valami. Ne kapasd őket
 úri kosztra, de az a rendes zsírozó mindég
 legyen. Ne tanulj meg a koplalást, ettől az
 Isten mentsen benneteket.

Ha István bátyámat a jó Isten haza segíti,
 az ő tanácsával élhetsz és őrá hallgass. Meg-
 ígértük egymásnak, mikor eljöttünk, hogy
 amelyikünk hazamegyen, az árvák és özve-
 gyek gondjára lesz és hidd meg, hogy kevés
 ember van már olyan becsületes, mint ő. Úgy
 ösmerem, mint magamat. Nem csal meg
 soha készakarva. Gondolom, Eteltől majd
 kapsz gorma szavakat. Viseld megadással,
 mert István bátyád mindamelllett is jóakaród
 lesz mindég és majd a gyerekekből ő csinál
 embert az ő mintájára.

De azért, kedves feleségem, amit itten le-
 írtam, az csak abban az esetben érvényes, ha
 férjhez nem mégy. Amire nagyon kérlek. Ha
 legalább még ezeket a gyerekeket valamire fel
 nem neveled, ne menj férjhez, de csak kérlek,
 mert már jogom egybhez nincs. És neked
 meg jogod van éppúgy, mint bármely más
 halandónak az életet úgy kihasználni, ahogy
 jónak látja. Még fiatal is vagy, tehát ahogy jó-
 nak látod. De ha férjhez mégy, akkor, amikor
 már Borcsa is lesz 7 vagy 8 éves. Akkor a két
 gyereket meg Borcsát hagyd István bátyád-
 nál. Semmi esetre se vidd idegen embernek
 nyakára. Mondd meg István bátyádnak, hogy
 ez az utolsó kívánságom, és hogyha én ma-
 radtam volna meg, én is úgy tettem volna az
 ő gyerekeivel. Igaz, hogy majd ányótoktól
 szenvednek, de azért majd pótolja István bá-
 tyád sokkal jobban, mint egy idegen ember.
 A vagyomból pedig vedd ki, ami a tied, többet

ne, mert aki az árvát megcsalja, azt az Isten
 megbünteti. Az összes vagyon menjen az Ist-
 ván bátyád kezére, ő majd kezeli a gyerme-
 keim javára. A két fertály föld mindenestre
 a két fiamé és az összes ingóság – ha addig
 birtok valamit szerezni –, az is a fiuké, de ha el
 kell adni belőle, akkor is csak a lányokét adjá-
 tok el, amit nem gondolnám, hogy muszáj le-
 gyen, mert annyiból megélhettek. Ha férjhez
 mégy és a lányok is megérik azt az időt, hogy
 ők is férjhez mennek, akkor a gyomai földet
 mindjárt oda kell nekik adni.

De ha férjhez nem mégy, akkor legyen
 belátásod szerint.

Ha pedig István bátyádat az Isten haza se-
 gíti, add neki oda ezt a levelet és mondd meg
 neki, hogy én is így tettem volna az ő család-
 jával, ha én haza mentem volna, ő meg nem.
 A földet szántsa felébe. Egyik lovat a Hollót
 hagyd meg, kell az nektek, legalább jó úton
 tudtok menni egy lóval és azt ő tartozik fe-
 detetni. De ha neki kell bármilyen dologra,
 úgy használhatja, mint a magáét, de akkor ő
 kosztolja. A búza fejes lesz, a kukorica pedig,
 akit ti el birtok végezni, mind a tietek, a töb-
 bi feles. Ami trágya abból a takarmányból
 gyúlik, amit innen elvisz, azt vissza kell vinni
 a mi földünkre. A földnek a mezejét ti úgy
 használhatjátok, mint a magatokat. Eszerint
 tarts disznót, -2 vagy három kocát –, ha lesz
 hozzá szerencséd. Tik pedig aratáskor végig
 ott legyetek, nem csak amikor a tieteket arat-
 ja, úgy szintén cséplésbe is. Andrásat add neki
 oda, úgy használja, mint a magáét, mindég,
 még szántani meg nem tanul. Mikor egyszer
 megtanul szántani, akkor neki való jószágot
 beállítani, majd ahogy a pénzetek engedi, és
 róla apailag gondoskodni, de tőled az utolsó
 kívánságom, kedves jó testvérem.

De azért kedves jó felesége és bátyám, az
 egészéből, amit nem láttok jónak, azt csináljá-
 tok úgy, ahogy jobb lesz. Mert mostan a világ
 fordul egyet, s azt majd az tudja jobban, aki
 benne lesz. Hogy mi lesz a jobb. A Hollót,
 azt azért jó lesz meghagyni, hogy a gyerekek
 szokjanak hozzá és ha megéri azt az időt, jó
 lesz egy öreg ló a háznál. Amit megesszik,
 azért ellik majd minden esztendőben.

Ha pedig kedves feleségem, István bátyád
 se mehet haza, akkor terád bízom az egészet.
 Felesbe vagy árendába add a földet, de ha
 lehet jó embert kapni béresnek, még ha felit
 oda kell is adni, csak bérest fogadj, mert ak-
 kor a gyerekek tanulnak és nem kell nekik
 más kezére menni. Hát csak meg birtok élni
 addig, még ők meg hanem nőnek, úgyis jó
 lesz. Majd ha megnőnek, majd akkor ők sze-
 reznek maguknak, ha bennük lesz a jóakarát,
 bár még mikor ezt írtam, azon kértem a jó I-
 stent, hogy mindezeket én tehetném meg. De
 ha ő szent felsége így végezte, legyen áldott az
 ő szent neve.

Mégegyszer megkérlek, ne sirass, az ügy
 sem ér semmit. Bocsáss meg mindazokért,
 amit ellened vétettem, ezt a levelet pedig tedd
 el, és amikor a gyerekek megnőnek, vagy
 ha rosszak lesznek, olvasd el nekik. Vagy ha
 majd ők maguk is tudnak olvasni, add nekik
 oda, hogy olvassák. Isten nélkül rettenetes
 az élet és borzasztó a halál. Csak az Istenbe
 helyezett bizalom adhat az embereknek erőt
 arra, hogy a földnek és virágnak göröngyeibe
 el ne essen. Tehát kedves fiaim! Nagyon kér-
 lek benneteket, hogy a jó Isten legyen mindég
 az első, és azután jön a többi. Mert ha a jó
 Isten velünk van, akkor ki ellenünk? Gond-
 oljatok arra naponta többször, hogy meg
 kell halni és van egy igaz bíró, aki mindenért
 megszámlal mindnyájunkat, azt el nem ke-

Hősök napja

Hőseinkre emlékezünk: a két világháború, és az 56-os forradalom és szabadságharc hőseire. Nemcsak emlékezünk, hanem példaképpül állítjuk őket, imádkozunk értük.

Mely a hazáért élt, a hű kebel,
Földjét termékenyítve hamvad el;
És szelleme a sír körül marad,
Tettekre intvén az utódokat.
Eötvös József: Mohács

A tettek, amelyekre az utódok képesek, olykor valamiféle pót-cselekvésnek tűnnek. Talán valóban az volt, hogy az országgyűlés – ha már nem tudta visszaadni az elhunytakat családjaiknak, - 1917-ben létrehozta ezt az ünnepet. Bizonyára sok olyan május végi vasárnap volt ezután, amikor az elhunyt katonákról szavaltak a kegyes emlékezők. Ám amikor a II. világháború után az ünnepet megszüntették, kiderült, hogy valami lényegeset elvettek a nehézhöz hordozó családoktól. Majd minden család gyászolt, s nem volt mód arra, hogy ebben a gyászban osztozzon velük az egész közösség. Ahogy a szabadság ismét ránk virradt, az ünnep - búvápatakként - ismét élni kezdett. Új emlékművek emelkedtek országszerte, nálunk is. Rájuk írták az áldozatok fél évszázad alatt sem elfelejtett névsorát. Amikor az országgyűlés ismét ünnepé nyilvánította május utolsó vasárnapját, egy már meglévő gyakorlatot szentesített. Az indokok között szerepelt, hogy a hősi példát ismerje meg, és tekintse példának a mai fiatalság is.

A két világháború, de különösen a második, akkora trauma volt, és az ma is, hogy 60 év után sem lehet feledni. Ha idősebb emberek találkoznak, biztos, hogy rövid időn belül beszédtema lesz a világháború. Az 56-os forradalmat viszont még ma is bényt csend övezi... még most is félünk?

A 20. század Isten nélküli világot akart. Isten törvényeit, üzeneteit hatályon kívül akarta helyezni. A történelem számtalan-szor megmutatta már, hogy nem lehet büntetlenül!!

A 20. század az emberiség történelmének a legsötétebb korszaka, a legszegyenteljesebb százada. Két kegyetlen ideológia söpört végig pusztítva: a faszizmus, majd a kommunizmus, mindkettő nyomán óriási pusztítás és pusztulás, romok és halál. Európa romokban hever. Emberek milliói: a nácizmusnak huszonmillió, a kommunizmusnak 100 millió áldozata volt, van. E két félelmetes, Isten nélküli ideológia még ma is él, főleg a második.

Nincs ebben valami ellentmondás? Most állítunk katonákat példaképpül, amikor hazánkat aligha támadhatja meg idegen sereg? Amikor a NATO tagságunkból fakadó kötelezettségeinket nem sorkatonasággal, hanem fizetett önkéntesekkel látjuk el?

Mikor lesz módjuk követni a példát?

Látszólag soha. De csak akkor mondjuk ezt, ha nem nézünk a dolgok mélyére. Nem csak akkor lesz hőssé az ember, ha elpusztul a háborúban. Mindannyiunknak és minden háborúskodás nélkül is van módunk hőssé lennünk. Sőt, ez nemcsak lehetőség, ez kötelezettség.

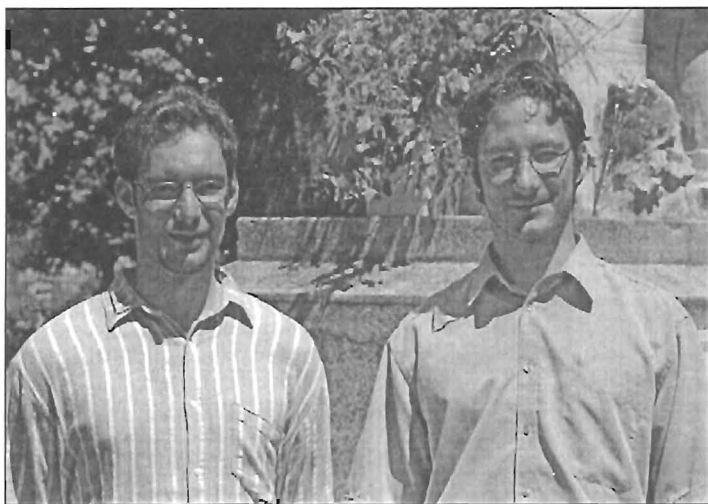
Amikor ma megemlékezünk a régmúlt áldozatokról, és hőskről, meg kell emlékeznünk azokról is, akik ma védenek bennünket, hogy soha többé elő ne forduljon háború hazánkban, hogy az emberek békében és nyugodtan élhessenek. Legyenek áldottak katonáink, rendőreink!

Jézus mondta: Jn 15.13: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért.”

Hőseink, akikre ma büszkén emlékezünk, életüket áldozták. Meggyásoltuk őket, évtizedekkel ezelőtt. Ma pedig diadalmasan megünnepeljük őket.

Arról a hősiességről van szó, amely a szentek sajátja. A szenteknek, akik hősie fokban gyakorolják az erényeket. Ebben az értelemben a szentté levés nem kevesek kiváltsága, hanem mindenkinek kötelezettsége. Hadd legyünk mi is tiszták, hősök, szentek...

Iványi László
plébános

Ünnepségünkön a Pintér család ma élő tagjai is ott voltak: A levéltár Pintér Antal két unokája: Antal és Gizella, Antal felesége és a két fia. Képünkön a két fiú: Ferenc, aki a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán szerzett informatikusi végzettséget, és Gábor, aki a Gödöllői Agrártudományi Egyetem főiskolai szakán agrármenedzserként szerzett diplomát. Milyen büszke lenne rájuk a dédapa...

rüli senki. Bár tik még sokat fogtok látni és meghallani, aki azt nem hiszi és mást fog nektek mondani, jobb ha olyat meg se hallgattok. Maradjatok ti csak az Isten parancsainál, és azt tartsátok meg. Ne csavarja el a rossz világ az eszeteket, hogy egy-két rongyos forintért eladjátok a lelketeket. Igazán élni nehéz, de hasznos és jó. Egy hamis krajczár meg elvisz száz igazat. Inkább harapjátok el a nyelveket, minthogy egy káromkodást kimondjátok. Mert könnyebb lesz ezen a világon némanak lenni, mint pedig a más világon örökké soha el nem múló tűzben égni. Vagy hazudni, vagy valakit megcsalni, valakitől lopni, Isten örizzen benneteket. Tehát kedves gyermekeim, már mostan egyebet nem tehetek értetek, minthogy kérem az égben a jó Istent, hogy áldjon meg benneteket jó ésszel, jámborsággal. Még éltem, megtettem érteket mindent, amit tehettem. Érted is kedves feleségem. De már mostan egyebet nem tehetek, minthogy kérem az árvák Istenét, hogy ne hagyjon el benneteket. Ne sírj. Gondolj arra, hogy nektek csak lesz mit enni, de hány ezer árva vesztette el apjával együtt a betevő falatját is, akiknek ha az Isten olyan helyzetbe hoz, hogy tudsz segíteni, segits.

Imádkozzatok érettem, szeretett kedveseim.
Isten veletek.

A kegyelet és emlékezés virágait helyezték el az egyház, az önkormányzat, az intézmények a hozzátartozók és civilszervezetek képviselői, mind a három emlékműnél.

Az ünnepség a Himnusz közös éneklésével kezdődött, és a Szózat-tal ért véget.

Szervezők voltak: Császárné Gyuricza Éva, Dr. Szilágyiné Németh Eszter. Közreműködtek: Bula Katalin, Fülöp Imréné

RÓZSAHEGYI NAPOK

Uhrinné Darvas Erzsébet átveszi a Rózsahegyi díjat

Iskolánk idén kilencedik alkalommal rendezte meg a Rózsahegyi napokat.

A névadó színész-pedagógusra, Rózsahegyi Kálmánra emlékezve tanulóink rövid műsora után Domokos László országgyűlési képviselő nyitotta meg a rendezvényt. Az eseményen jelen volt Dr. Dávid Imre polgármester, valamint a meghívott vendégek.

Névadónk szobrának megkoszorúzása után az alsó tagozatos tanulók játékos ügyességi vetélkedőn vettek részt, a felső tagozatosok pedig Rózsahegyi Kálmán életéről szóló vetélkedőn mérték össze tudásukat.

A program rendhagyó órákkal folytatódott.

Hunya Zoltán numizmatikus a lovagrendekről,

Giricz László utazó II. János Pál pápával kapcsolatos emlékeiről,

Szabóné Koleszár Edina siklóernyő oktató Gyomaendrőd látképe a levegőből, Blaskó János és Szujó Zoltán a modellezésről,

Szonda István a Tájház és Múzeum igazgatója a nemzetkészítésről,

Dr. Giricz Katalin az Országos Madártani Intézet örökös tagja a madarakról,

Horváth Csaba, a Slágerrádió és a TV2 munkatársa a médiáról tartott előadást.

a délelőtti versenyek győztesei kaptak:

Az alsó tagozatosok közül a Villámlo-vagok csapat bizonyult a legügyesebbnek, az 5-6. osztályosok közül a 6. a osztály,

a 7-8. osztályosok közül a 8. a osztály ismerte legjobban névadónk életútját.

Ezután a rajzpályázat eredményhirdetése következett, amelyre ebben az évben a kedvenc filmhősök ábrázolásával lehetett pályázni. Az eredményhirdetést az iskolaújságban közzétett versenyek jutalmazása zárta.

A délutánt a Zabhegyezők együttes előadása tette emlékeztetővé, ahol József Attila megzenésített verseit hallgatta a lelkes közönség.

A pénteki program fáultetéssel kezdődött a ridegvárosi játszótéren. A város fá-

A délelőtti program zárásaként Farkas Zoltánné igazgatónk megköszönte az előadóknak, hogy elfogadták a meghívást, majd a díjak kiosztása és a versenyek, pályázatok eredményhirdetése következett.

Az iskola öt évvel ezelőtt alapította a Rózsahegyi-díjat, amelyet minden évben két dolgozónak ítél oda az alkalmazotti közösség, illetve a mindenkorai igazgató.

A sportverseny résztvevői örülnek a karton éremnek

A győztes 6. osztály örül a tornának

Az idei Rózsahegyi - díjasok: Uhrinné Darvas Erzsébet igazgatóhelyettes, matematika-fizika szakos tanár és Kónyáné Jakab Ida tanító, drámapedagógus.

Az öregdiákok által alapított Szent Imre - díjat ötödik alkalommal ítélte oda a nevelőtestület. Ebben az évben Mészáros Dávid 7. b osztályos tanuló kapta a szép érmet és a pénzjutalmat.

A Rózsahegyi - díjas Tóth Pálné szakácsnéni három nagy tortát sütött, amit

sítási programjában ez a terület is szerepel, ahová összesen 42 fa kerül kiültetésre. Ehhez csatlakozva iskolánk Rózsahegyi-díjasai három fa elültetésével hozzákezdték egy hársfasor kialakításához. Ezután nagy táborfüzet raktunk, amely körül jól játszottak a gyerekek.

A szombat délelőtti események a ligetben és a focipályán zajlottak. Kosárlabdázás és játékos sportvetélkedő közül választottak a sportolni vágyó szülők, gyerekek és pedagógusok.

Délután az iskolagálán szereplő tanuló műsora szórakoztatta a meghívott vendégeket, szülőket, érdeklődőket.

A rendezvényt Földesi Zoltán országgyűlési képviselő zárta a vendégekhez és az iskola dolgozóihoz intézett szavaival.

Ezúton is köszönjük a szülők támogatását és a szervezésben nyújtott segítségét.

Az iskola nevelőtestülete

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva

Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu